

ABLAKE GODE SUVAAR-Gujarati

અબ્લક ઘોડે સુવાર

- ❁ કુરબાની વાજિબ હોને કે વિધે કિતના માલ હોના ચાહિયે 06 ❁ બકરી છુરી કી તરફ દેખ રહી થી 20
- ❁ એબદાર જાનવરોં કી તફસીલ જિન કી કુરબાની નહીં હોતી 10 ❁ મખ્ખી પર રહમ કરના બાઈસે મગ્ફિરત હો ગયા 21
- ❁ કુરબાની કે વક્ત તમાશા દેખના કેસા ? 17 ❁ કસ્સાબ કે લિયે 20 મ-દની ફૂલ 29
- ❁ ગોશત કે 22 અજઝા જો નહીં ખાતે જાતે 37

શીખે તરીકત, અબીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી, હઝરત અલ્લામા મૌલાના અબૂ ઈલાહ

મુહમ્મદ ઇબ્રાહિમ અત્તાર કાદિરી ર-મવી

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوْذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الْحَمْدُ. الْحَمْدُ

કિતાબ પઢને કી દુઆ

અઝ : શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી, હઝરત અલ્લામા
મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ ૨-ઝવી
દીની કિતાબ યા ઇસ્લામી સબક પઢને સે પહલે ઝૈલ મેં દી હુઈ દુઆ પઢ
લીજિયે إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ જો કુછ પઢેંગે યાદ રહેગા. દુઆ યેહ હૈ :

اللَّهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا حِكْمَتَكَ وَانْشُرْ
عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

તરજમા : ઐ અલ્લાહ! અમીરે હમ પર ઇલ્મ વ હિકમત કે દરવાઝે ખોલ દે ઓર હમ પર અપની
રહમત નાઝિલ ફરમા ! ઐ અ-ઝમત ઓર બુઝુર્ગી વાલે ! (المستطرف ج ١ ص ١٠٠ دار الفكر بيروت)
નોટ : અવ્વલ આખિર એક એક બાર દુરુદ શરીફ પઢ લીજિયે.

તાલિબે ગમે મદીના

વ બકીઅ

વ મફિરત

13 શવ્વાલુલ મુકર્રમ 1428 હિ.

“ અબ્લક ઘોડે સુવાર ”

યેહ રિસાલા (અબ્લક ઘોડે સુવાર)

શૈખે તરીકત, અમીરે અહલે સુન્નત, બાનિયે દા'વતે ઇસ્લામી હઝરત અલ્લામા
મૌલાના અબૂ બિલાલ મુહમ્મદ ઇલ્યાસ અત્તાર કાદિરી ર-ઝવી ઝિયાઈ دَامَتْ بَرَكَاتُهُمُ الْعَالِيَهُ ૨-ઝવી
ને ઉર્દૂ ઝબાન મેં તહરીર ફરમાયા હૈ.

મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી) ને ઇસ રિસાલે કો ગુજરાતી રસ્મુલ
ખત મેં તરતીબ દે કર પેશ કિયા હૈ ઓર મક-ત-બતુલ મદીના સે શાઅએ કરવાયા
હૈ. ઇસ મેં અગર કિસી જગહ કમી બેશી પાએ તો મજલિસે તરાજિમ કો (બ ઝરીઅએ
મક્તૂબ યા ઈ-મેઈલ) મુત્તલઅ ફરમા કર સવાબ કમાઈયે.

રાબિતા : મજલિસે તરાજિમ (દા'વતે ઇસ્લામી)

મક-ત-બતુલ મદીના

સિલેક્ટેડ હાઉસ, અલિફ કી મસ્જિદ કે સામને, તીન દરવાઝા,

અહમદઆબાદ-1, ગુજરાત, ઈન્ડિયા

MO. 9374031409 E-mail : translationmaktabhind@dawateislami.net

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ
أَمَّا بَعْدُ فَأَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

અબ્લક ઘોડે સુવાર

શૈતાન લાખ સુસ્તી દિલાએ એહ રિસાલા (48 સફ્હાત)
આખિર તક પઢ લીજિયે إِنْ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ કુરબાની કે
મુ-તઅલ્લિક કાફી મા'લૂમાત મિલેંગી.

દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત

સરકારે મદીના, રાહતે કલ્બો સીના, સાહિબે મુઅત્તર પસીના
સલ્લી અલ્લે તૈઆલી અલૈય્હે વાલેહ વસલ્મ કા ફરમાને આફિઝ્યત નિશાન હૈ : “ઐ લોગો !
બેશક બરોઝે કિયામત ઉસ કી દહ્શતોં ઔર હિસાબ કિતાબ સે જલ્દ
નજાત પાને વાલા શખ્સ વોહ હોગા જિસ ને તુમ મેં સે મુઝ પર દુન્યા કે
અન્દર બ કસરત દુરુદ શરીફ પઢે હોંગે.”

(أَفَرَدَّوَسَ بِمَأْثُورِ الْخُطَابِ ج ٥ ص ٢٧٧ حديث ٨١٧٥)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

અબ્લક ઘોડે સુવાર

હઝરતે સય્યિદુના અહમદ બિન ઈસ્હાક રઝાક રઝાક અલ્લે રઝાક ફરમાતે
હૈ : મેરા ભાઈ બા વુજૂદે ગુરબત રિઝાએ ઇલાહી કી નિયત સે હર
સાલ બ-કરહ ઈદ મેં કુરબાની કિયા કરતા થા. ઉસ કે ઇન્તિકાલ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : جیس نے मुझ पर एक बार दुर्रुद पाक पढा अल्लाह उस पर दस रडमते बेजता है. (مسلم)

કે બા'દ મૈં ને એક ખ્વાબ દેખા કે કિયામત બરપા હો ગઈ હૈં ઔર લોગ અપની અપની કબ્રોં સે નિકલ આએ હૈં, યકાયક મેરા મહૂમ ભાઈ એક અબ્લક (યા'ની દો રંગે ચિતકુબ્રે) ઘોડે પર સુવાર નઝર આયા, ઉસ કે સાથ ઔર ભી બહુત સારે ઘોડે થે. મૈં ને પૂછા : يَا أَخِي مَا فَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى بِكَ ? આપ કે સાથ કયા મુઆ-મલા ફરમાયા ? કહને લગા અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ ને મુઝે બખ્શ દિયા. પૂછા : किस अमल के सबब ? કહા : એક દિન કિસી ગરીબ બુઢિયા કો બ નિયતે સવાબ મૈં ને એક દિરહમ દિયા થા વોહી કામ આ ગયા. પૂછા : येह घोडे कैसे हैं ? બોલા : येह सब मेरी ब-करह छेद की कुरबानियां हैं और जिस पर मैं सुवार हूं येह मेरी सब से पहली कुरबानी है. મૈં ને પૂછા : अब कहां का अज़म है ? કહા જન્નત કા. येह कह कर मेरी नज़र से ओजल हो गया. (تَزْوَةُ النَّاصِحِينَ ص ۲۹۰) અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કી ઉન પર રહમત હો ઔર ઉન કે સદકે હમારી બે હિસાબ મગ્ફિરત હો.

صَلُّوا عَلَى الْحَبِيبِ ! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم

“અલ્લાહ” કે ચાર હુરુફ કી નિસ્બત
સે ચાર ફરામીને મુસ્તફા ﷺ

﴿1﴾ કુરબાની કરને વાલે કો કુરબાની કે જાનવર કે હર બાલ

﴿2﴾ (ترمذی ج ۳ ص ۱۶۲ حدیث ۱۴۹۸) કે બદલે મેં એક નેકી મિલતી હૈ (જિસ ને ખુશ દિલી સે તાલિબે સવાબ હો કર કુરબાની કી, તો વોહ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શખ્સ મુઝ પર દુરુદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્મત કા રોસ્તા ભૂલ ગયા. (ટર્મીન)

આ-તશે જહન્નમ સે હિજાબ (યા'ની રોક) હો જાએગી (النَّجْمُ الْكَبِيرُ ج ૩ ص ૮૬ حدیث ૧૧૩૧) એ ફાતિમા ! અપની કુરબાની કે પાસ મૌજૂદ રહો ક્યૂંકે ઈસ કે ખૂન કા પહલા કતરા ગિરેગા તુમહારે સારે ગુનાહ મુઆફ કર દિયે જાએંગે (النَّجْمُ الْكَبِيرُ ج ૧ ص ૮૬ حدیث ૧૧૩૧) (4) જિસ શખ્સ મેં કુરબાની કરને કી વુસ્તત હો ફિર ભી વોહ કુરબાની ન કરે તો વોહ હમારી ઈદગાહ કે કરીબ ન આએ. (این ماجه ج ૩ ص ૮૬ حدیث ૧૧૩૧)

કયા કર્મ લે કર ભી કુરબાની કરની હોગી ?

મીઠે મીઠે ઈસ્લામી ભાઈયો ! જો લોગ કુરબાની કી ઈસ્તિતાઅત (યા'ની તાક્ત) રખને કે બા વુજૂદ અપની વાજિબ કુરબાની અદા નહીં કરતે, ઉન કે લિયે લમ્હએ ફિકિયા હૈ, અવ્વલ યેહી ખસારા (યા'ની નુક્સાન) કયા કમ થા કે કુરબાની ન કરને સે ઈતને બડે સવાબ સે મહરૂમ હો ગએ મઝીદ યેહ કે વોહ ગુનાહગાર ઔર જહન્નમ કે હકદાર ભી હેં. ફતાવા અમ્મદિયા જિલ્દ ૩ સફહા ૩૧૫ પર હે : “અગર કિસી પર કુરબાની વાજિબ હૈ ઔર ઉસ વક્ત ઉસ કે પાસ રુપૈ નહીં હેં તો કર્મ લે કર યા કોઈ ચીઝ ફરોખ્ત કર કે કુરબાની કરે.”

પુલ સિરાત કી સુવારી

સરકારે નામદાર, મદીને કે તાજદાર, બિ ઈઝને પરવર દગાર દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર, શહન્શાહે અબરાર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم કા ફરમાને ખુશબૂદાર હૈ : ઈન્સાન બ-કરહ ઈદ કે દિન કોઈ એસી નેકી નહીં કરતા જો અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કો ખૂન બહાને સે ઝિયાદા પ્યારી હો, યેહ

કરમાને મુસ્તફા : ﷺ : جلى الله تعالى عليه وآله وسلم : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुर्इद पाक न पढा तबकीक वोह
बदभप्त हो गया. (उरु)

કુરબાની કિયામત મેં અપને સીંગોં બાલોં ઓર ખુરોં કે સાથ આએગી ઓર
કુરબાની કા ખૂન ઝમીન પર ગિરને સે પહલે અલ્લાહ કે હાં કબૂલ હો જાતા
હે. લિહાઝા ખુશ દિલી સે કુરબાની કરો. (ત્રમ્બહ ૩૧૨, હદિથ ૧૬૧૧)
મુહકિક્ક અલલ ઈત્લાક, ખાતિમુલ મુહદિસીન, હઝરતે અલ્લામા શૈખ
અબ્દુલ હક મુહદિસ દેહલવી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْكُوى ફરમાતે હેં : કુરબાની,
અપને કરને વાલે કે નેકિયોં કે પલ્લે મેં રખી જાએગી જિસ સે નેકિયોં કા
પલડા ભારી હોગા. (اشعة اللمعات ج ۱ ص ۶۰۴) હઝરતે સય્યિદુના
અલ્લામા અલી કારી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْبَارى ફરમાતે હેં : ફિર ઉસ કે લિયે
સુવારી બનેગી જિસ કે ઝરીએ યેહ શખ્સ બ આસાની પુલ સિરાત સે
ગુઝરેગા ઓર ઉસ (જાનવર) કા હર ઉઝ્વ માલિક (યા'ની કુરબાની પેશ
કરને વાલે) કે હર ઉઝ્વ (કે લિયે જહન્નમ સે આઝાદી) કા ફિદયા બનેગા.

(مِرْآةُ الْمُفَاتِيح ج ۳ ص ۵۷۴ تحت الحديث ۱۴۷۰, મિરઆત, જિ. 2, સ. 375)

કુરબાની કરને વાલે બાલ નાખુન ન કાટેં

મુફ્સિરે શહીર હકીમુલ ઉમ્મત હઝરતે મુફ્તી અહમદ યાર
ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الْحَنَّan એક હદીસે પાક (જબ અ-શરહ આ જાએ ઓર તુમ મેં
સે કોઈ કુરબાની કરના યાહે તો અપને બાલ વ ખાલ કો બિલ્કુલ હાથ ન
લગાએ) કે તહ્ત ફરમાતે હેં : “યા'ની જો અમીર વુજૂબન યા ફકીર
નફલન કુરબાની કા ઈરાદા કરે વોહ ઝુલ હિજજતિલ હરામ કા ચાંદ
દેખને સે કુરબાની કરને તક નાખુન બાલ ઓર (અપને બદન કી) મુદરિ
ખાલ વગૈરા ન કાટે ન કટવાએ તાકે હાજિયોં સે કદરે (યા'ની થોડી)
મુશા-બહત હો જાએ કે વોહ લોગ એહરામ મેં હજામત નહીં કરા સકતે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने मुझ पर दस भरतबा सुब्ब और दस भरतबा शाम दुर्दे पाक पढा उसे कियामत के दिन मेरी शफाअत मिलेगी. (अज़ीज़)

और ताके कुरबानी हर बाल, नाभुन (के लिये जहन्नम से आजादी) का फ़िदया बन जाये. येह हुकम ईस्तिब्बाबी है वुजूबी नहीं (या'नी वाजिब नहीं, मुस्तहब है और हत्तल ईम्कान मुस्तहब पर भी अमल करना चाहिये अलबत्ता किसी ने बाल या नाभुन काट लिये तो गुनाह भी नहीं और औसा करने से कुरबानी में ખલલ भी नहीं आता, कुरबानी दुरुस्त हो जाती है) लिहाजा कुरबानी वाले का हजामत न कराना बेहतर है लाज़िम नहीं. ईस से मा'लूम हुवा के अर्थों की मुशा-बहत (या'नी नकल) भी अच्छी है."

ગરીબોં કી કુરબાની

મુફતી સાહિબ رَحْمَةُ اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ મઝીદ ફરમાતે હેં : “બલ્કે જો કુરબાની ન કર સકે વોહ ભી ઈસ અ-શરહ (યા'ની જુલ હિજજતિલ હરામ કે ઇબ્તિદાઈ દસ અય્યામ) મેં હજામત ન કરાએ, બ-કરહ ઈદ કે દિન બા'દે નમાઝે ઈદ હજામત કરાએ તો إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ (કુરબાની કા) સવાબ પાએગા.” (મિરઆતુલ મનાજીહ, જિ. 2, સ. 370)

મુસ્તહબ કામ કે લિયે ગુનાહ કી ઇજાજત નહીં

ચાદ રહે ! ચાલીસ દિન કે અન્દર અન્દર નાખુન તરાશના, બગલોં ઔર નાફ કે નીચે કે બાલ સાફ કરના ઝરૂરી હૈ 40 દિન સે ઝિયાદા તાખીર ગુનાહ હૈ યુનાન્યે મેરે આકા આ'લા હઝરત ઇમામે અહલે સુન્નત મુજદિદે દીનો મિલ્લત મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન بِإِذْنِ اللَّهِ عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ ફરમાતે હેં : येह (या'नी जुल हिज्जा के इब्तिदाई दस दिन में नाभुन वगैरा न काटने का) हुकम सिर्फ़ ईस्तिब्बाबी है, करे तो बेहतर है न करे तो मुज़ा-यका नहीं, न ईस

કરમાને મુસ્તહબ : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હુવા ઓર ઉસ ને મુઝ પર દુરુદ શરીફ ન પઢા ઉસ ને જફા કી. (મરાજાન)

કો હુકમ ઉદ્દલી (યા'ની ના ફરમાની) કહ સકતે હૈં, ન કુરબાની મેં નક્સ (યા'ની ખામી) આને કી કોઈ વજહ, બલ્કે અગર કિસી શખ્સ ને 31 દિન સે કિસી ઉઝર કે સબબ ખ્વાહ બિલા ઉઝર નાખુન ન તરાશે હોં કે ચાંદ ઝિલ હિજજા કા હો ગયા તો વોહ અગર્યે કુરબાની કા ઈરાદા રખતા હો ઈસ મુસ્તહબ પર અમલ નહીં કર સકતા કે અબ દસવીં તક રખેગા તો નાખુન તરશ્વાએ હુએ ઈક્તાલીસવાં દિન હો જાએગા ઓર ચાલીસ દિન સે ઝિયાદા ન બનવાના ગુનાહ હૈ. ફે'લે મુસ્તહબ કે લિયે ગુનાહ નહીં કર સકતા.

(મુલખ્ખસ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 20, સ. 353, 354)

કુરબાની વાજિબ હોને કે લિયે કિતના માલ હોના ચાહિયે

હર બાલિગ, મુકીમ, મુસલ્માન મર્દ વ ઓરત, માલિકે નિસાબ પર કુરબાની વાજિબ હૈ. (عالمگیری ص ૧૧૧) માલિકે નિસાબ હોને સે મુરાદ યેહ હૈ કે ઉસ શખ્સ કે પાસ સાઢે બાવન તોલે ચાંદી યા ઉતની માલિયત કી રકમ યા ઉતની માલિયત કા તિજારત કા માલ યા ઉતની માલિયત કા હાજતે અસ્લિયા કે ઈલાવા સામાન હો ઓર ઉસ પર અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ યા બન્દોં કા ઈતના કર્ઝા ન હો જિસે અદા કર કે ઝિક કદા નિસાબ બાકી ન રહે. ફુ-કહાએ કિરામ رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِمَا ફરમાતે હૈં : હાજતે અસ્લિયા (યા'ની ઝરૂરિયાતે ઝિન્દગી) સે મુરાદ વોહ ચીઝેં હૈં : જિન કી ઉમૂમન ઈન્સાન કો ઝરૂરત હોતી હૈ ઓર ઈન કે બિગૈર ગુ-ઝરે અવકાત મેં શદીદ તંગી વ દુશ્વારી મહસૂસ હોતી હૈ જૈસે રહને કા ઘર, પહનને કે કપડે, સુવારી, ઈલ્મે દીન સે મુ-તઅલ્લિક કિતાબેં ઓર પેશે સે મુ-તઅલ્લિક ઔઝાર

કેરમાન મુસ્તફા ﷺ : جلی اللہ تعالیٰ علیہ والہ وسلم : જો મુઝ પર રાઝ જુમુઆ દુરંદ શેરાફ પઢેગા મે કિયામત ક દિન ઉસ કી શફાઅત કરેગા. (મુજમલ)

વગૈરા. (الهداية ج 1 ص 96) अगर “हाजते अस्लिय्या” की ता’रीफ़ पेशे नज़र रहीं जाये तो बभूबी मा’लूम होगी के “हमारे घरों में बे शुमार चीज़ें” ऐसी हैं के जो हाजते अस्लिय्या में दाखिल नहीं युनान्हे अगर एन की कीमत “साढे भावन तोला यांद्दी” के बराबर पड़ोंय गई तो कुरबानी वाजिब होगी. मेरे आका आ’ला हज़रत, एमामे अहले सुन्नत मुजद्दिदे दीनो मिल्लत मौलाना शाह एमाम अहमद रज़ा ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن से सुवाल किया गया के “अगर जैद के पास मकाने सुकूनत (या’नी रिहाईशी मकान) के एलावा दो अेक और (या’नी मज़ीद) हों तो उस पर कुरबानी वाजिब होगी या नहीं?” अल जवाब : वाजिब है, जब के वोह मकान तन्हा या उस के और माल से हाजते अस्लिय्या से ज़ाईद हो, मिल कर छप्पन रुपै (या’नी एतनी मालिय्यत, के जो साढे भावन तोले यांद्दी के बराबर हो) की कीमत को पड़ोंये, अगर्ये उन मकानों को किराअे पर बलाता हो या ખाली पड़े हों या सादी ज़मीन हो बढके (अगर) मकाने सुकूनत एतना बडा है के उस का अेक हिस्सा उस (शप्स) के ज़ाडे (या’नी सर्दी और) गरमी (दोनों) की सुकूनत (रिहाईश) के लिये काफ़ी हो और दूसरा हिस्सा हाजत से ज़ियादा हो और उस (दूसरे हिस्से) की कीमत तन्हा या एसी किस्म के (हाजते अस्लिय्या) से ज़ाईद माल से मिल कर निसाब तक पड़ोंये, जब भी कुरबानी वाजिब है.

(इतावा 2-अविय्या, ज़ि. 20, स. 361)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : مُنَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْوَعْلَمُ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમ્હારે લિયે તહારત હૈ. (જૂઝ)

વક્ત કે અઘર શરાઈત પાએ ગએ તો હી કુરબાની વાજિબ હોગી

માલ ઓર દીગર શરાઈત કુરબાની કે અથ્યામ (યા'ની 10 જુલ હિજજતિલ હરામ કી સુબહે સાદિક સે લે કર 12 જુલ હિજજતિલ હરામ કે ગુરુબે આફતાબ તક) મેં પાએ જાએ જમી કુરબાની વાજિબ હોગી. ઇસ કા મસ્અલા બયાન કરતે હુએ સદરુશરીઅહ, બદરુતરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْإِقْوَى “બહારે શરીઅત” મેં ફરમાતે હૈં : યેહ ઝરૂર નહીં કે દસવીં હી કો કુરબાની કર ડાલે, ઇસ કે લિયે ગુન્જાઈશ હૈ કે પૂરે વક્ત મેં જબ ચાહે કરે લિહાઝા અગર ઇબ્તિદાએ વક્ત મેં (10 જુલ હિજજા કી સુબહ) ઇસ કા અહ્લ ન થા વુજૂબ કે શરાઈત નહીં પાએ જાતે થે ઓર આખિર વક્ત મેં (યા'ની 12 જુલ હિજજા કો ગુરુબે આફતાબ સે પહલે) અહ્લ હો ગયા યા'ની વુજૂબ કે શરાઈત પાએ ગએ તો ઉસ પર વાજિબ હો ગઈ ઓર અગર ઇબ્તિદાએ વક્ત મેં વાજિબ થી ઓર અમી (કુરબાની) કી નહીં ઓર આખિર વક્ત મેં શરાઈત જાતે રહે તો (કુરબાની) વાજિબ ન રહી.

(عالمگیری ج ۵ ص ۲۹۳)

**“કુરબાની વાજિબ હૈ” કે બારહ હુરૂફ કી નિસ્બત
સે કુરબાની કે 12 મ-દની ફૂલ**

﴿1﴾ બા'ઝ લોગ પૂરે ઘર કી તરફ સે સિર્ફ એક બકરા કુરબાન કરતે હૈં

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમ્હારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

હાલાંકે બા'ઝ અવકાત ઘર કે કઈ અફરાદ સાહિબે નિસાબ હોતે
હેં ઔર ઈસ બિના પર ઉન સારોં પર કુરબાની વાજિબ હોતી હૈ
ઉન સબ કી તરફ સે અલગ અલગ કુરબાની કી જાએ. એક
બકરા જો સબ કી તરફ સે કિયા ગયા કિસી કા ભી વાજિબ અદા
ન હુવા કે બકરે મેં એક સે ઝિયાદા હિસ્સે નહીં હો સકતે કિસી
એક તૈ શુદા ફર્દ હી કી તરફ સે બકરા કુરબાન હો સકતા હૈ.

❦❦ 2 ❦❦ गाय (भेंस) और गिंट में सात कुरबानियां हो सकती हैं.

(عالمگیری ج ۵ ص ۳۰۴)

❦ **3** **ના બાલિગ** કી તરફ સે અગર્યે વાજિબ નહીં મગર કર દેના બેહતર હૈ (ઔર ઇજાઝત ભી ઝરૂરી નહીં). બાલિગ ઔલાદ યા ઝૌજા કી તરફ સે કુરબાની કરના ચાહે તો ઉન સે ઇજાઝત તલબ કરે અગર ઉન સે ઇજાઝત લિયે બિગૈર કર દી તો ઉન કી તરફ સે વાજિબ અદા નહીં હોગા. (عالمگیری ج ۱ ص ۲۹۳, બહારે શરીઅત, જિ. 3, સ. 428) ઇજાઝત દો તરહ સે હોતી હૈ : (1) **સરા-હતન મ-સલન** ઉન મેં સે કોઈ વાઝેહ તૌર પર કહ દે કે મેરી તરફ સે કુરબાની કર દો (2) **દલા-લતન (UNDERSTOOD)** મ-સલન યેહ અપની ઝૌજા યા ઔલાદ કી તરફ સે કુરબાની કરતા હૈ ઔર ઉન્હેં ઈસ કા ઈદ્મ હૈ ઔર વોહ રાઝી હૈં. (ફતાવા અહલે સન્નત ગૈર મત્બૂઆ)

❖ 4) કુરબાની કે વક્ત મેં કુરબાની કરના હી લાઝિમ હૈ કોઈ દૂસરી ચીઝ
ઈસ કે કાઈમ મકામ નહીં હો સક્તી મ-સલન બજાએ કુરબાની

કરમાને મુસ્તક! صلى الله عليه وآله وسلم : जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुज पर दुइद शरीफ न पड़े तो वोह लोगो में से कन्हूस तरीन शाप्स है. (ज़िये-ज़ि)

કે બકરા યા ઉસ કી કીમત સ-દકા (ખૈરાત) કર દી જાએ યેહ નાકાફી હૈ. (عالمگیری ج ۵ ص ۹۹, બહારે શરીઅત, જિ. ૩, સ. ૩૩૫)

﴿5﴾ કુરબાની કે જાનવર કી ઉમ્મ : “ઉંટ” પાંચ સાલ કા, ગાય દો સાલ કી, બકરા (ઇસ મેં બકરી, દુમ્બા, દુમ્બી ઔર ભેડ (નર વ માદા) દોનોં શામિલ હૈં) એક સાલ કા. ઇસ સે કમ ઉમ્મ હો તો કુરબાની જાઈઝ નહીં, ઝિયાદા હો તો જાઈઝ બલ્કે અફઝલ હૈ. હાં દુમ્બા યા ભેડ કા છ મહીને કા બચ્ચા અગર ઇતના બડા હો કે દૂર સે દેખને મેં સાલ ભર કા મા’લૂમ હોતા હો તો ઉસ કી કુરબાની જાઈઝ હૈ. (دُرُفْتَخْتار ج ۱ ص ۳۳) યાદ રખિયે ! મુત્લકન છ માહ કે દુમ્બે કી કુરબાની જાઈઝ નહીં, ઇસ કા ઇતના ફર્ખા (યા’ની તગડા) ઔર કદ આવર હોના ઝરૂરી હૈ કે દૂર સે દેખને મેં સાલ ભર કા લગે. અગર 6 માહ બલ્કે સાલ મેં એક દિન ભી કમ ઉમ્મ કા દુમ્બે યા ભેડ કા બચ્ચા દૂર સે દેખને મેં સાલ ભર કા નહીં લગતા તો ઉસ કી કુરબાની નહીં હોગી.

﴿6﴾ કુરબાની કા જાનવર બે ઐબ હોના ઝરૂરી હૈ અગર થોડા સા ઐબ હો (મ-સલન કાન મેં ચીરા યા સૂરાખ હો) તો કુરબાની મકરૂહ હોગી ઔર ઝિયાદા ઐબ હો તો કુરબાની નહીં હોગી.

(બહારે શરીઅત, જિ. ૩, સ. ૩૪૦)

ઐબદાર જાનવરોં કી તફ્સીલ જિન કી કુરબાની નહીં હોતી

﴿7﴾ ઐસા પાગલ જાનવર જો ચરતા ન હો, ઇતના કમઝોર કે હઙિયોં મેં મગ્ઝ ન રહા, (ઇસ કી અલામત યેહ હૈ કે વોહ દુબલે પન કી વજહ સે ખડા ન હો સકે) અન્યા યા ઐસા કાના જિસ કા કાના પન

इरमाने मुस्तफ़ा : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : उस शप्स की नाक झाक आलूट्ट हो जिस के पास मेरा जिक्र हो और वोह मुझ पर दुइटे पाक न पड़े. (f)

ઝાહિર હો, એસા બીમાર જિસ કી બીમારી ઝાહિર હો, (યા'ની જો બીમારી કી વજહ સે ચારા ન ખાએ) એસા લંગડા જો ખુદ અપને પાઉં સે કુરબાન ગાહ તક ન જા સકે, જિસ કે પૈદાઈશી કાન ન હો યા એક કાન ન હો, વહ્શી (યા'ની જંગલી) જાનવર જૈસે નીલગાય, જંગલી બકરા યા ખુન્સા જાનવર (યા'ની જિસ મેં નર વ માદા દોનોં કી અલામતેં હોં) યા જલ્લાલા જો સિર્ફ ગલીઝ ખાતા હો. યા જિસ કા એક પાઉં કાટ લિયા ગયા હો, કાન, દુમ યા ચક્કી એક તિહાઈ (1/3) સે ઝિયાદા કટે હુએ હોં, નાક કટી હુઈ હો, દાંત ન હોં (યા'ની ઝડ ગએ હોં), થન કટે હુએ હોં, યા ખુશ્ક હોં ઈન સબ કી કુરબાની ના જાઈઝ હૈ. બકરી મેં એક થન કા ખુશ્ક હોના ઔર ગાય, ભેંસ મેં દો કા ખુશ્ક હોના, “ના જાઈઝ” હોને કે લિયે કાફી હૈ. (૦૨૪.૦૨૦ ص ۹ تَفْخِيرُ, બહારે શરીઅત, જિ. ૩, સ. 340, 341)

❦ **8** ❦ જિસ કે પૈદાઈશી સીંગ ન હોં ઉસ કી કુરબાની જાઈઝ હૈ. ઔર અગર સીંગ થે મગર ટૂટ ગએ, અગર જડ સમેત ટૂટે હૈં તો કુરબાની ન હોગી ઔર સિર્ફ ઊપર સે ટૂટે હૈં જડ સલામત હૈ તો હો જાએગી.

(عالمگیری ۵ ج ص ۲۹۷)

❧ 9 ❧ કુરબાની કરતે વક્ત જાનવર ઉછલા કૂદા જિસ કી વજહ સે
 ઐબ પૈદા હો ગયા યેહ ઐબ મુઝિર નહીં યા'ની કુરબાની હો
 જાએગી ઔર અગર ઉછલને કૂદને સે ઐબ પૈદા હો ગયા ઔર
 વોહ છૂટ કર ભાગ ગયા ઔર ફૌરન પકડ કર લાયા ગયા
 ઔર ઝબ્હ કર દિયા ગયા જબ ભી કુરબાની હો જાએગી.

(دُرْمُخْتَارُ رَدِّ الْمُخْتَارِ ج ۹ ص ۵۳۹، س. 342، ج. 3، شریعت، بھارے)

કરમાને મુસ્તફા : عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْ وَالْوَسْمُ : जिस ने मुझ पर रोझे जुमुआ दो सो बार दुरदे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (क़ुरआन)

❖10❖ બેહતર યેહ હે કે અપની કુરબાની અપને હાથ સે કરે જબકે અચ્છી તરહ ઝબ્હ કરના જાનતા હો ઔર અગર અચ્છી તરહ ન જાનતા હો તો દૂસરે કો ઝબ્હ કરને કા હુકમ દે મગર ઇસ સૂરત મેં બેહતર યેહ હે કે વક્તે કુરબાની વહાં હાઝિર હો.

(عالمگیری ج ۳ ص ۳۰۰)

❖11❖ કુરબાની કી ઔર ઉસ કે પેટ મેં સે ઝિન્દા બચ્ચા નિકલા તો ઉસે ભી ઝબ્હ કર દે ઔર ઉસે (યા'ની બચ્ચે કા ગોશત) ખાયા જા સકતા હે ઔર મરા હુવા બચ્ચા હો તો ઉસે ફેંક દે કે મુદ્દાર હે. (બહારે શરીઅત, જિ. ૩, સ. ૩૪૮) (કુરબાની હો ગઈ ઔર ઉસ મરે હુએ બચ્ચે કી માં કા ગોશત ખા સકતે હેં)

❖12❖ દૂસરે સે ઝબ્હ કરવાયા ઔર ખુદ અપના હાથ ભી છુરી પર રખ દિયા કે દોનોં ને મિલ કર ઝબ્હ કિયા તો દોનોં પર બિસ્મિલ્લાહ કહના વાજિબ હૈ. એક ને ભી જાન બૂઝ કર છોડ દી યા યેહ ખયાલ કર કે છોડ દી કે દૂસરે ને કહ લી મુઝે કહને કી ક્યા ઝરૂરત, દોનોં સૂરતોં મેં જાનવર હલાલ ન હુવા.

(દરમુખતાર ૧ ص ૫૦૧)

ઝબ્હ મેં કિતની રંગે કટની ચાહિએ ?

સદરુશ્શરીઅહ, બદરુત્તરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફ્તી અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي ફરમાતે હેં : જો રંગે ઝબ્હ મેં કાટી જાતી હેં વોહ ચાર હેં. હુલ્કૂમ યેહ વોહ હૈ જિસ મેં સાંસ આતી જાતી હૈ, મુરી ઇસ સે ખાના પાની ઉતરતા હૈ ઇન દોનોં

કરમાને મુસ્તક : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ તુમ પર રહમત ભેજેગા. (امین)

કે અગલ બગલ ઓર દો રગે હેં જિન મેં ખૂન કી રવાની હૈ ઇન કો વ-દજૈન કહતે હેં. ઝબ્હ કી ચાર રગોં મેં સે તીન કા કટ જાના કાફી હૈ યા'ની ઇસ સૂરત મેં ભી જાનવર હલાલ હો જાએગા કે અક્સર કે લિયે વોહી હુકમ હૈ જો કુલ કે લિયે હૈ ઓર અગર ચારોં મેં સે હર એક કા અક્સર હિસ્સા કટ જાએગા જબ ભી હલાલ હો જાએગા ઓર અગર આધી આધી હર રગ કટ ગઈ ઓર આધી બાકી હૈ તો હલાલ નહીં.

(બહારે શરીઅત, જિલ્દ : ૩, સ. ૩૧૨, ૩૧૩)

કુરબાની કા તરીકા

(ચાહે કુરબાની હો યા વૈસે હી ઝબ્હ કરના હો) સુન્નાત યેહ ચલી આ રહી હૈ કે ઝબ્હ કરને વાલા ઓર જાનવર દોનોં કિબ્લા રૂ હોં, હમારે અલાકે (યા'ની પાક વ હિન્દ) મેં કિબ્લા મગરિબ (WEST) મેં હૈ, ઇસ લિયે સરે ઝબીહા (યા'ની જાનવર કા સર) જુનૂબ (SOUTH) કી તરફ હોના ચાહિયે તા કે જાનવર બાએં (યા'ની ઉલટે) પહલૂ લૈટા હો, ઓર ઉસ કી પીઠ મશરિક (EAST) કી તરફ હો તાકે ઉસ કા મુંહ કિબ્લે કી તરફ હો જાએ, ઓર ઝબ્હ કરને વાલા અપના દાયાં (યા'ની સીધા) પાઉં જાનવર કી ગરદન કે દાએં (યા'ની સીધે) હિસ્સે (યા'ની ગરદન કે કરીબ પહલૂ) પર રખે ઓર ઝબ્હ કરે ઓર ખુદ અપના યા જાનવર કા મુંહ કિબ્લે કી તરફ કરના તર્ક કિયા તો મકરૂહ હૈ.

(ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. ૨૦, સ. ૨૧૬, ૨૧૭)

કુરબાની કા જાનવર ઝખ્હ કરતે સે પહલે યેહ દુઆ પઠી જાએ

الْمُشْرِكِينَ^{ج ٤٩} إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ^{ي ١٣٢}

કરીબ પહલૂ પર અપના સીધા પાઉં રખ કર ⁴ ۞ لَا شَرِيكَ لَكَ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ³ ۞
 પઢ કર તેઝા દુરી સે જલ્દ ઝબ્દ કર દીજિયે. કુરબાની અપની તરફ સે હો તો
 ઝબ્દ કે બા'દ યેહ દુઆ પઢિયે : ۞ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَ مِنْ خَلِيلِكَ إِبْرَاهِيمَ :
 ۞ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ وَحَبِيبِكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ⁵ ۞
 અગર દૂસરે કી તરફ સે કુરબાની કરે તો મિની કે બજાએ મન કહ કર
 ઉસ કા નામ લીજિયે. (બ વક્તે ઝબ્દ પેટ પર ઘુટના યા પાઉં ન રખિયે કે
 ઈસ તરહ બા'ઝ અવકાત ખૂન કે ઈલાવા ગિઝા ભી નિકલને લગતી હૈ)
મ-દની ઈસ્તિજા : કુરબાની મેં દેખ કર દુઆ પઢતે વક્ત રિસાલે પર
 નાપાક ખૂન ન લગને પાએ ઈસ કા ખયાલ ફરમાઈયે.

مدینه

1 : તર-જ-મએ ક-જુલ ઈમાન : મેં ને અપના મુંહ ઉસ કી તરફ ક્રિયા જિસ ને આસ્માન વ ઝમીન બનાએ એક ઉસી કા હો કર ઔર મેં મુશ્રિકોં મેં નહીં. (۷۹ الانعام.۷۶)

૨ : તર-જ-મએ કન્ઝુલ ઈમાન : બેશક મેરી નમાઝ ઔર મેરી કુરબાનિયાં ઔર મેરા જીના ઔર મેરા મરના સબ અલ્લાહ કે લિયે હૈ જો રબ સારે જહાન કા (۱۶۲ الانعام : ۸۶)

3 : उस का कोई शरीक नहीं मुझे येही हुक्म है और मैं मुसलमानों में हूँ. 4 : और अल्लाह (عَزَّوَجَلَّ) तेरे ही विये और तेरी ही हुँई तौफीक से, अल्लाह के नाम से शुरूअ अल्लाह सब से बड़ा है. 5 : और अल्लाह (عَزَّوَجَلَّ) तू मुझ से (ईस कुरबानी को) कबूल इरमा जैसे तूने अपने पलील ईब्राहीम عَلَيْهِ السَّلَام और अपने हबीब मुहम्मद صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ से कबूल इरमाई. (बहारे शरीअत, जि. 3, स. 352)

કરમાને મુસ્તક : صلى الله تعالى عليه وآله وسلم જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હે અલ્લાહ ઊસ કે લિયે એક કીરાત અજર લખતા હે ઓર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હે. (Jirah)

બકરી જન્નતી જાનવર હૈ

બકરી કી ઈઝ્જત કરો ઓર ઈસ સે મિટ્ટી ઝાડો ક્યૂંકે વોહ જન્નતી જાનવર હૈ. (આફરોસ બાઠુર અલખાબ જ ૧, ૧૧૬ હદીથ ૨૦૧)

જાનવરોં પર રહમ કી અપીલ

ગાય વગૈરા કો ગિરાને સે પહલે હી કિબ્લે કા તઅય્યુન કર લિયા જાએ, લિટાને કે બા'દ બિલ ખુસૂસ પથરીલી ઝમીન પર ઘસીટ કર કિબ્લા રુખ કરના બે ઝબાન જાનવર કે લિયે સખ્ત અઝિય્યત કા બાઈસ હૈ. ઝબ્હ કરને મેં ઈતના ન કાટેં કે છુરી ગરદન કે મોહરે (હડી) તક પહોંચ જાએ કે ચેહ બે વજહ કી તકલીફ હૈ ફિર જબ તક જાનવર મુકમ્મલ તૌર પર ઠન્ડા ન હો જાએ ન ઊસ કે પાઉં કાટેં ન ખાલ ઉતારેં, ઝબ્હ કર લેને કે બા'દ જબ તક રૂહ ન નિકલ જાએ છુરી કટે હુએ ગલે પર મસ (TOUCH) કરેં ન હી હાથ. બા'ઝ કસ્સાબ જલ્દ “ઠન્ડી” કરને કે લિયે ઝબ્હ કે બા'દ તડપતી ગાય કી ગરદન કી ઝિન્દા ખાલ ઉઘેડ કર છુરી ઘોંપ કર દિલ કી રગેં કાટતે હેં, ઈસી તરહ બકરે કો ઝબ્હ કરને કે ફૌરન બા'દ બેચારે કી ગરદન ચટખા દેતે હેં, બે ઝબાનોં પર ઈસ તરહ કે મઝાલિમ ન કિયે જાએ. જિસ સે બન પડે ઊસ કે લિયે ઝરૂરી હૈ કે જાનવર કો બિલા વજહ ઈઝા પહોંચાને વાલે કો રોકે. અગર બા વુજૂદે કુદરત નહીં રોકેગા તો ખુદ ભી ગુનહગાર ઓર જહન્નમ કા હકદાર હોગા. દા'વતે ઈસ્લામી કે ઈશાઅતી ઈદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ 1197 સફહાત પર મુશ્તમિલ

કરમાને મુસ્તક : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : જિસ ને કિતાબ મેં મુઝ પર દુરૂદે પાક લિખા તો જબ તક મેરા નામ ઉસ મેં રહેગા ફિરિશ્તે ઉસ કે લિયે ઇસ્તિફ્કાર કરતે રહેંગે. (જ/ખ)

કિતાબ, “બહારે શરીઅત” જિલ્દ 3 સફહા 660 પર હે :
 “જાનવર પર ઝુલ્મ કરના ઝિમ્મી કાફિર પર (અબ દુન્યા મેં સબ કાફિર હબી હેં) ઝુલ્મ કરને સે ઝિયાદા બુરા હે ઓર ઝિમ્મી પર ઝુલ્મ કરના મુસ્લિમ પર ઝુલ્મ કરને સે ભી બુરા હે ક્યૂંકે જાનવર કા કોઈ મુઈન વ મદદગાર અલ્લાહ عَزَّوَجَلَّ કે સિવા નહીં ઇસ ગરીબ કો ઇસ ઝુલ્મ સે કૌન બચાએ !”

(દરૂમ્તારુરુદ્દાલ્મુહત્તાર ૧૮૫૨)

મરને કે બા'દ મજલૂમ જાનવર મુસલ્લત હો સકતા હૈ

ઝબ્હ કરને કે બા'દ રૂહ નિકલને સે કબ્લ છુરિયાં ચલા કર બે ઝબાન જાનવરોં કો બિલા વજહ તક્લીફ દેને વાલોં કો ડર જાના ચાહિયે કહીં મરને કે બા'દ અઝાબ કે લિયે યેહી જાનવર મુસલ્લત ન કર દિયા જાએ. દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ 1012 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, “જહન્નમ મેં લે જાને વાલે આ'માલ” જિલ્દ 2 સફહા 323 તા 324 પર હે :
 ઇન્સાન ને નાહક કિસી ચૌપાએ કો મારા યા ઉસે ભૂકા પ્યાસા રખા યા ઉસ સે તાકત સે ઝિયાદા કામ લિયા તો કિયામત કે દિન ઉસ સે ઉસી કી મિસ્લ બદલા લિયા જાએગા જો ઉસ ને જાનવર પર ઝુલ્મ કિયા યા ઉસે ભૂકા રખા. ઇસ પર દર્જે ઝૈલ હદીસે પાક દલાલત કરતી હૈ.
 યુનાન્યે રહમતે આલમ, નૂરે મુજસ્સમ صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ ને જહન્નમ મેં એક ઓરત કો ઇસ હાલ મેં દેખા કે વોહ લટકી હુઈ હૈ ઓર એક બિલ્લી ઉસ કે ચેહરે ઓર સીને કો નોચ રહી હૈ ઓર ઉસે

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस ने मुझ पर एक बार दुइदे पाक पढा अल्लाह उस पर दस रक्षमतें बेजता है. (स्म)

વૈસે હી અઝાબ દે રહી હૈ જૈસે ઉસ (ઔરત) ને દુન્યા મેં કૈદ કર કે ઔર ભૂકા રખ કર ઉસે તક્લીફ દી થી. ઇસ રિવાયત કા હુકમ તમામ જાનવરોં કે હક મેં આમ હૈ. (الرَّوَا ج ۲ ص ۱۷۴)

કર લે તૌબા રખ કી રહમત હૈ બડી

કબ્ર મેં વરના સઝા હોગી કડી

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

تُوبُوا إِلَى اللہ! اَسْتَغْفِرُ اللہ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِیْب! صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلٰی مُحَمَّد

કુરબાની કે વક્ત તમાશા દેખના કેમ ?

કુરબાની કા જાનવર અપને હાથ સે ઝબ્હ કરના અફઝલ ઔર બ વક્તે ઝબ્હ બ નિયતે સવાબે આખિરત વહાં હાઝિર રહના ભી અફઝલ. મગર ઇસ્લામી બહન સિર્ફ ઉસી સૂરત મેં વહાં ખડી હો સકતી હૈ જબ કે બે પદગી કી કોઈ સૂરત ન હો મ-સલન અપને ઘર કી ચાર દીવારી હો, ઝાબેહ (યા'ની ઝબ્હ કરને વાલા) મહરમ હો ઔર હાઝિરીન મેં ભી કોઈ ના મહરમ ન હો. હાં ગૈર મહરમ ના બાલિગ લડકા મૌજૂદ હો તો હરજ નહીં. મહૂઝ હઝૂઝે નફસ (યા'ની મઝા લેને) કી ખાતિર ઝબ્હ હોને વાલે જાનવર કે ગિર્દ ઘેરા ડાલના, ઉસ કે ચિલ્લાને ઔર તડપને ફડકને સે લુત્ફ અન્દોઝ હોના, હંસના, કહ્કહે બુલન્દ કરના ઔર ઉસ કા તમાશા બનાના સરાસર ગફલત કી અલામત હૈ. ઝબ્હ કરતે વક્ત યા અપની કુરબાની હો રહી હો ઉસ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો શખ્સ મુઝ પર દુરુદ પાક પઢના ભૂલ ગયા વોહ જન્નત કા રોસ્તા ભૂલ ગયા. (ખુલ્લા)

કે પાસ હાઝિર રહતે વક્ત અદાએ સુન્નત કી નિયત હોની ચાહિયે ઔર સાથ હી યેહ ભી નિયત કરે કે મેં જિસ તરહ આજ રાહે ખુદા મેં જાનવર કુરબાન કર રહા હું, બ વક્તે ઝરૂરત ﷻ અપની જાન ભી કુરબાન કર દૂંગા. નીઝ યેહ ભી નિયત હો કે જાનવર ઝબ્હ કર કે અપને નફ્સે અમ્મારા કો ભી ઝબ્હ કર રહા હું ઔર આયન્દા ગુનાહોં સે બચૂંગા. ઝબ્હ હોને વાલે જાનવર પર રહ્મ ખાએ ઔર ગૌર કરે કે અગર ઈસ કી જગહ મુઝે ઝબ્હ ક્રિયા જા રહા હોતા ઔર લોગ તમાશા બનાતે ઔર બચ્ચે તાલિયાં બજાતે હોતે તો મેરી ક્યા કેફિયત હોતી !

ઝબીહા કો આરામ પહોંચાઈયે

હઝરતે સય્યિદુના શદ્દાદ બિન ઔસ રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْهُ સે રિવાયત હૈ કે સય્યિદુલ મુર-સલીન, ખા-તમુન્નબિય્હીન, જનાબે રહ્મતુલ્લિલ આ-લમીન ﷺ ને ફરમાયા : અલ્લાહ તઆલા ને હર ચીઝ કે સાથ નેકી કરને કા હુક્મ દિયા હૈ, લિહાઝા જબ તુમ કિસી કો કતલ કરો તો અહ્સન (યા'ની બહુત અચ્છે) તરીકે સે કતલ કરો ઔર જબ તુમ ઝબ્હ કરો તો અહ્સન (યા'ની ખૂબ ઉમ્દા) તરીકે સે ઝબ્હ કરો ઔર તુમ અપની છુરી કો અચ્છી તરહ તેઝ કર લિયા કરો ઔર ઝબીહા કો આરામ દિયા કરો. (صَحِيح مُسْلِم ૧૦૮૦/૧૧૦૦) બ વક્તે ઝબ્હ રિઝાએ ઈલાહી કી નિયત સે જાનવર પર રહ્મ ખાના કારે સવાબ હૈ જૈસા કે એક સહાબી રَضِیَ اللہُ تَعَالٰی عَنْهُ ને બારગાહે રિસાલત મેં અર્ઝ કી : યા રસૂલલ્લાહ ﷺ ! મુઝે બકરી ઝબ્હ કરને પર રહ્મ આતા હૈ. ફરમાયા : “અગર ઉસ પર રહ્મ કરોગે અલ્લાહ ﷻ ભી તુમ પર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुर्इदे पाक न पड़ा तहकीक वोह
बदबप्त हो गया. (Urdu)

રહમ ફરમાએગા.”

(مسند إمام أحمد بن حنبل ج ٥ ص ٣٠٤ حديث ١٥٥٩٢)

જાનવર કો ભૂકા પ્યાસા ઝબ્હ ન કરે

સદરુશરીઅહ, બદરુતરીકહ હઝરતે અલ્લામા મૌલાના મુફતી અમજદ અલી આ'ઝમી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْقَوِي ફરમાતે હેં : કુરબાની સે પહલે ઉસે ચારા પાની દે દેં યા'ની ભૂકા પ્યાસા ઝબ્હ ન કરેં ઔર એક કે સામને દૂસરે કો ન ઝબ્હ કરેં ઔર પહલે સે છુરી તેઝ કર લેં એસા ન હો કે જાનવર ગિરાને કે બા'દ ઉસ કે સામને છુરી તેઝ કી જાએ. (બહારે શરીઅત, જિલ્દ : ૩, સ. ૩૫૨) યહાં એક અજીબો ગરીબ હિકાયત મુલા-હઝા હો યુનાન્યે હઝરતે સય્યિદુના અબૂ જા'ફર عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللَّهِ الْكَافِر ફરમાતે હેં : એક બાર મેં ને ઝબ્હ કે લિયે બકરી લિટાઈ ઇતને મેં મશહૂર બુઝુર્ગ હઝરતે સય્યિદુના અય્યૂબ સન્નિયાની قُدَسَ سِرُّهُ النَّوَرَانِي ઇધર આ નિકલે, મેં ને છુરી ઝમીન પર ડાલ દી ઔર ગુફત-ગૂ મેં મશગૂલ હુવા, દરીં અસ્ના બકરી ને દીવાર કી જડ મેં અપને ખુરોં સે એક ગઢા ખોદા ઔર પાઉં સે છુરી ઉસ મેં ધકેલ દી ઔર ઉસ પર મિટ્ટી ડાલ દી ! હઝરતે સય્યિદુના અય્યૂબ સન્નિયાની قُدَسَ سِرُّهُ النَّوَرَانِي ફરમાને લગે : અરે દેખો તો સહી ! બકરી ને યેહ ક્યા કિયા ! યેહ દેખ કર મેં ને પુખ્તા અઝ્મ કર લિયા કે અબ કત્મી ભી કિસી જાનવર કો અપને હાથ સે ઝબ્હ નહીં કરૂંગા.

(حياة الحيوان ج ٢ ص ٦١)

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! ઇસ હિકાયત સે મુરાદ યેહ મુરાદ નહીં કે ઝબ્હ કરના કોઈ ગલત કામ હૈ. બસ ઇસ તરહ કે વાકિઆત

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم (જિસ ને મુઝ પર દસ મરતબા સુબહ ઓર દસ મરતબા શામ દુરુદે પાક પઢા
ઉસે કિયામત કે દિન મેરી શકાઅત મિલેગી. (મુજીબ))

બુઝુર્ગોં કે ગ-લ-બએ હાલ પર મબ્ની હોતે હૈં. વરના મસ્અલા પેહી
હૈ કે અપને હાથ સે ઝબ્હ કરના સુન્નત હૈ.

બકરી છુરી કી તરફ દેખ રહી થી

સરકારે અબદ કરાર, શાફેએ રોઝે શુમાર, બિ ઈઝને
પરવર દગાર દો આલમ કે માલિકો મુખ્તાર صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم
એક આદમી કે કરીબ સે ગુઝરે, વોહ બકરી કી ગરદન પર
પાઉં રખ કર છુરી તેઝ કર રહા થા ઓર બકરી ઉસ કી તરફ
દેખ રહી થી, આપ صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم ને ઉસ સે ઈશાર્દ ફરમાયા :
“ક્યા તુમ પહલે ઐસા નહીં કર સકતે થે ? ક્યા તુમ ઈસે કઈ
મૌતેં મારના ચાહતે હો ? ઈસે લિટાને સે પહલે અપની છુરી તેઝ
ક્યૂં ન કર લી ?”

(اَلْمُسْتَدْرَاكُ لِاِلْحَاكِم ج ٥ ص ٣٢٧ حديث ٧٦٣٧، اَلْسَنُنُ الْكُبْرَى لِلْبَيْهَقِيِّ ج ٩ ص ٤٧١)
حديث ٩١٤١، مُلْتَقَطًا مِنَ الْحَدِيثَيْنِ

ઝબ્હ કે લિયે ટાંગ મત ધસીટો !

અમીરુલ મુઅમિનીન હઝરતે સય્યિદુના ફારુકે આ'ઝમ
رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ ને એક શખ્સ કો દેખા જો બકરી કો ઝબ્હ કરને કે
લિયે ઉસે ટાંગ સે પકડ કર ધસીટ રહા હૈ, આપ رَضِيَ اللہُ تَعَالٰی عَنْہُ
ને ઈશાર્દ ફરમાયા : તેરે લિયે ખરાબી હો, ઈસે મૌત કી તરફ
અચ્છે અન્દાઝ મેં લે કર જા.

(مُصَنَّفُ عَبْدِ الرَّزَّاق ج ٤ ص ٣٧٦ حديث ٨٦٣٦)

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : طى الله تعالى غيبه واله وسلم : जिस के पास मेरा जिक्र हुवा और उस ने मुझ पर दुश्म शरीफ न पढा उस ने
जफ़ा की. (महा/ज)

મખ્ખી પર રહમ કરના બાઈએ મઝિરત હો ગયા

કિસી ને ખ્વાબ મેં હુજજતુલ ઈસ્લામ હઝરતે સય્યિદુના ઇમામ મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ બિન મુહમ્મદ ગઝાલી عَلَيْهِ رَحْمَةُ اللهِ الْوَالِي को देख कर पूछा : 'مَا فَعَلَ اللهُ بِكَ' ? या'नी अद्लाह एज़ोज़ ने आप के साथ क्या मुआ-मला इरमाया ? जवाब दिया : अद्लाह एज़ोज़ ने मुझे बर्षा दिया, पूछा : मज़ि़रत का क्या सबब बना ? इरमाया : એક મખ્ખી સિયાહી (INK) પીને કે લિયે મેરે કલમ પર બેઠ ગઈ, મેં લિખને સે રુક ગયા યહાં તક કે વોહ ફારિગ હો કર ઉઝ ગઈ.

(لطائف الينن والآخلاق للشعراني ص ٣٠٥)

મખ્ખી કો મારના કેસા ?

યાદ રહે ! મખ્ખિયાં તંગ કરતી હોં તો ઉન કો મારના જાઈઝ હૈ તાહમ જબ ભી હુસૂલે નફ્ઝ યા દફ્ઝે ઝરર (યા'ની ફાએદા હાસિલ કરને યા નુક્સાન ઝાઈલ કરને) કે લિયે મખ્ખી યા કિસી ભી બે ઝબાન કી જાન લેની પડે તો ઉસ કો આસાન સે આસાન તરીકે પર મારા જાએ ખ્વાહ મ ખ્વાહ ઉસ કો બાર બાર ઝિન્દા કુચલતે રહને યા એક વાર મેં માર સકતે હોં ફિર ભી ઝખ્મ ખા કર પડે હુએ પર બિલા ઝરરત ઝર્બે લગાતે રહને યા ઉસ કે બદન કે ટુકડે ટુકડે કર કે ઉસ કો તડપાને વગૈરા સે ગુરેઝ ક્રિયા જાએ. અક્સર બચ્ચે નાદાની કે સબબ અ્યૂંટિયોં કો કુચલતે રહતે હેં ઉન કો ઈસ સે રોકા જાએ. અ્યૂંટી બહુત કમઝોર હોતી હૈ ચુટકી મેં ઉઠાને યા હાથ યા ઝાડૂ સે હટાને સે ઉમૂમન ઝખ્મી હો જાતી હૈ, મૌકઅ કી મુના-સબત સે ઉસ પર ફૂંક માર કર ભી કામ ચલાયા જા સકતા હૈ.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર રોજે જુમુઆ દુરૂદ શરીફ પढેગા મૈં કિયામત કે દિન ઉસ કી શકાઅત કરુંગા۔ (کرم المصابيح)

ਫੁਰਯਾਨੀ ਮੇਂ ਅਫੀਏ ਡਾ ਹਿਰਜ਼ਾ

કુરબાની કી ગાય યા ઊંટ મેં અકીકે કા હિસ્સા હો સકતા હૈ.

(رَدُّ الْمُحْتَارِ ج ٩ ص ٥٤٠)

**ଏକାମିତ୍ୟ କୁରାଣୀ କା ଗୋଟିଏ ପଞ୍ଜି କର କେ
ତାହାମି କରା ହୋଗା**

અગર શિક્ત મેં ગાય કી કુરબાની કી તો ઝરૂરી હૈ કે ગોશ્ત વઝૂન કર કે તક્સીમ કિયા જાએ, અન્દાઝે સે તક્સીમ કરના જાઈઝ નહીં, કરેંગે તો ગુનહગાર હોંગે. બખુશી એક દૂસરે કો કમ ઝિયાદા મુઆફ કર દેના કાફી નહીં. (મુલખ્ખસ અઝ બહારે શરીઅત, જિ. ૩, સ. ૩૩૫) હાં અગર સબ એક હી ઘર મેં રહતે હૈં કે મિલ કર હી બાંટેંગે ઔર ખાએંગે યા શુ-રકા અપના અપના હિસ્સા લેના નહીં ચાહતે, ઔસી સૂરત મેં વઝૂન કરને કી હાજત નહીં.

અબ્દાજે સે ગોશ્ત તક્કમીમ કરને કે દો હીલે

अगर शु-रका अपना अपना हिस्सा ले जाना चाहते हों तो वज़न करने की मशक़्त से बचने के लिये दूो छीले कर सकते हैं :

﴿1﴾ जब्द के बा'द इस गाय का सारा गोश्त अेक ऐसे बालिग मुसल्मान को छिबा (या'नी तोड़फूटन मालिक) कर दें ज़ो उन की कुरबानी में शरीक न हो और अब वो छ अन्दाज़े से सब में तकसीम कर सकता है

﴿2﴾ दूसरा छीला इस से भी आसान है जैसा के कु-कछाअे किराम رَحِمَهُمُ اللهُ السَّلَام ફરमाते हैं : गोश्त तकसीम करते वक़्त उस में कोई दूसरी जिन्स (म-सलन कलेज मग़ल वगैरा) शामिल की जाअे तो भी अन्दाज़े से तकसीम कर सकते हैं. (ذُرْمُخْتَار ج ۹ ص ۵۲۷)

अगर कई चीज़ें डाली

ફરમાને મુસ્તફા : ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમહારે લિયે તહારત હૈ. (મુસ્લિમ)

હૈં તો હર એક મેં સે ટુકડા ટુકડા દેના લાઝિમી નહીં. ગોશત કે સાથ સિર્ફ એક ચીઝ દેના ભી કાફી હૈ. મ-સલન તિલ્લી, કલેજ, સિરી પાએ ડાલે હૈં તો ગોશત કે સાથ કિસી કો તિલ્લી દે દી, કિસી કો કલેજ કા ટુકડા, કિસી કો પાયા, કિસી કો સિરી. અગર સારી ચીઝોં મેં સે ટુકડા ટુકડા દેના ચાહેં તબ ભી હરજ નહીં.

કુરબાની કે ગોશત કે તીન હિસ્સે

કુરબાની કા ગોશત ખુદ ભી ખા સકતા હૈ ઓર દૂસરે શખ્સ ગની (યા'ની માલદાર) યા ફકીર કો દે સકતા હૈ ખિલા સકતા હૈ બલકે ઉસ મેં સે કુછ ખા લેના કુરબાની કરને વાલે કે લિયે મુસ્તહબ હૈ. બેહતર યેહ હૈ કે ગોશત કે તીન હિસ્સે કરે એક હિસ્સા ફુ-કરા કે લિયે ઓર એક હિસ્સા દોસ્ત વ અહબાબ કે લિયે ઓર એક હિસ્સા અપને ઘર વાલોં કે લિયે. (આલમગીરી જ ૫૦ મ ૩૦૦) અગર સારા ગોશત ખુદ હી રખ લિયા તબ ભી કોઈ ગુનાહ નહીં. મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામ અહમદ રઝા ખાન ﷺ ફરમાતે હૈં : તીન હિસ્સે કરના સિર્ફ ઈસ્તિહબાબી અમ્ર હૈ કુછ ઝરૂરી નહીં, ચાહે તો સબ અપને સર્ફ (યા'ની ઈસ્તિ'માલ) મેં કર લે યા સબ અઝીઝોં કરીબોં કો દે દે, યા સબ મસાકીન કો બાંટ દે. (ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 20, સ. 253)

વસિયત કી કુરબાની કે ગોશત કા મસ્અલા

મન્નત યા મહૂમ કી વસિયત પર કી જાને વાલી કુરબાની કા સબ ગોશત ફુ-કરા ઓર મસાકીન કો સ-દકા કરના વાજિબ હૈ ન ખુદ ખાએ ન માલદારોં કો દે. (માખૂઝ અઝ બહારે શરીઅત, જિ. 3, સ. 345)

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : توم جذاً لمي لوم पर दुइद पढो के तुम्हारा दुइद मुज तक पछोयता है. (طرائف)

છ સુવાલાત વ જવાબાત

મીઠે મીઠે ઇસ્લામી ભાઈયો ! અબ દા'વતે ઇસ્લામી કે ઇશાઅતી ઇદારે મક-ત-બતુલ મદીના કી મત્બૂઆ 112 સફહાત પર મુશ્તમિલ કિતાબ, “ચન્દે કે બારે મેં સુવાલ જવાબ” સફહા 84 તા 88 સે “છ સુવાલાત વ જવાબાત” મુલા-હઝા હોં. યેહ હર ઇદારે બલ્કે હર મુસલ્માન કે લિયે મુફીદ હી નહીં મુફીદ તરીન હેં.

ચન્દે કી રકમ સે ઇજતિમાઈ કુરબાની કે લિયે ગાએ ખરીદના

સુવાલ : મઝહબી યા ફલાહી ઇદારે કે ચન્દે કી રકમ સે ઇજતિમાઈ કુરબાની કે લિયે બેચને કે વાસિતે ગાએ ખરીદી જા સક્તી હેં યા નહીં ?

જવાબ : ચન્દે કી રકમ કારોબાર મેં લગાના જાઈઝ નહીં. ઇસ કે લિયે ચન્દા દેને વાલે સે સરા-હતન યા'ની સાફ લફઝોં મેં ઇજાઝત લેની ઝરૂરી હે. (જો ઇસ કી ઇજાઝત દે તો સિફ્ ઉસી કે ચન્દે કી રકમ જાઈઝ કારોબાર મેં લગાઈ જા સક્તી હે યૂંહી બિલા ઇજાઝતે માલિક ઉસ કે દિયે હુએ ચન્દે કી રકમ કર્ઝ દેને કી ભી ઇજાઝત નહીં)

ગુ-રખા કો ખાલે લેને દીજિયે

સુવાલ : અગર કોઈ શખ્સ હર સાલ ગરીબોં કો ખાલ દેતા હો, ઉસ પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કર કે અપને મદ્રસે યા દીગર દીની

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : جیس کے پاس میرا ٹیک હો और वोह मुज पर दुइद शरीफ न पढे तो वोह लोगों में से कन्जूस तरीन शप्स है. (ترمذی)

કામોં કે લિયે ખાલ લેના ઔર ગરીબોં કો મહરૂમ કર દેના કેસા હૈ ?

જવાબ : અગર વાકેઈ કોઈ ઐસા ગરીબ મુસ્તહિક આદમી હૈ જિસ કા ગુઝારા ઉસી ખાલ યા ઝકાત વ ફિત્રા પર મૌકૂફ હૈ તો અબ ઉસ કો મિલને વાલે ઈન અતિય્યાત કી અપને ઈદારે કે લિયે તરકીબ કર કે ઉસ ગરીબ કો મહરૂમ કરને કી હરગિઝ ઈજાઝત નહીં. (और अगर उन गरीबों का गुजारा ખાલ વગૈરા પર મૌકૂફ ન હો તો ખાલ કા માલિક જિસ મસરફ મેં ચાહે દે સકતા હૈ મ-સલન દીની મદ્રસે કો દે દે) મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઈમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઈમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હૈં : અગર કુછ લોગ અપને યહાં કી ખાલેં હાજત મન્દ યતીમોં, બેવાઓં, મિસ્કીનોં કો દેના ચાહેં કે ઈન કી સૂરતે હાજત રવાઈ યેહી હો, ઉસે કોઈ વાઈઝ (યા'ની વા'ઝ કહને વાલા) યા મદ્રસે વાલા રોક કર મદ્રસે કે લિયે લે લે તો યેહ ઉસ કા ઝુલ્મ હોગા. وَاللّٰهُ تَعَالٰى اَعْلَم.

(મુલાખ્ખસ અઝ ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 20, સ. 501)

ખાલોં કે લિયે બે જ ઝિદ મત કીજિયે

સુવાલ : અગર કોઈ શપ્સ અહલે સુન્નત કે કિસી મદ્રસે યા કિસી ગરીબ મુસલ્માન કો ખાલ દેને કા વા'દા કર ચુકા હો ઉસ કો બ ઈસ્સાર અપને ઈદારે મ-સલન દા'વતે ઈસ્લામી કે લિયે ખાલ દેને પર આમાદા કરના કેસા ?

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : عَلَى اللَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ وَالْوَسْمُ : उस शप्स की नाक भाक आवूद हो जिस के पास मेरा ठिक हो और वोह मुज पर दुरदे पाक न पड़े. (f)

જવાબ : એસા ન કરે કે યૂં આપસ મેં અદાવત વ મુના-ફરત કા સિલ્સિલા હોગા, ફિતનોં, ગીબતોં, ચુગ્લિયોં, બદ ગુમાનિયોં, ઇલામ તરાશિયોં ઓર દિલ આઝારિયોં વગૈરા ગુનાહોં કે દરવાઝે ખુલેંગે. મેરે આકા આ'લા હઝરત, ઇમામે અહલે સુન્નત, મૌલાના શાહ ઇમામ અહમદ રઝા ખાન عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمَنِ ફતાવા ર-ઝવિયા જિલ્દ 21 સફહા 253 પર ફરમાતે હેં : મુસલમાનોં મેં બિલા વજહે શર-ઈ ઇખ્તિલાફ વ ફિતના પૈદા કરના નયાબતે શૈતાન હૈ. (યા'ની એસે લોગ ઇસ મુઆ-મલે મેં શૈતાન કે નાઈબ હેં) હદીસે પાક મેં હૈ : “ફિતના સો રહા હૈ ઉસ કે જગાને વાલે પર અલ્લાહ عَزَّ وَجَلَّ કી લા'નત.”

(الْأَجَامِعُ الصَّغِيرُ لِلشُّيُوعِيِّ ص ૩૭૦ હદિથ ૦૧૧૦)

સુન્ની મદારિમ કી ખાલેં મત કાટિયે

સુવાલ : અગર કોઈ કહે કે મેં હર સાલ ફુલાં સુન્ની ઇદારે કો ખાલ દેતા હૂં. ઉસ કો યેહ સમજાના કેસા કે ઇસ સાલ હમારે દીની ઇદારે મ-સલન દા'વતે ઇસ્લામી કો ખાલ દે દીજિયે.

જવાબ : અગર વોહ સાહિબ કિસી એસી જગહ ખાલ દેતે હેં જો કે ઉસ કા સહીહ મસરફ હૈ તો ઉસ ઇદારે કો મહરૂમ કર કે અપની તન્ઝીમ કે લિયે ખાલ હાસિલ કર લેના ઉસ ઇદારે વાલોં કે લિયે સદમે કા બાઈસ હોગા, યૂં આપસ મેં કશીદગી પૈદા હોગી લિહાઝા હર ઉસ કામ સે ઇજતિનાબ કીજિયે જિસ

ફરમાને મુસ્તકા : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुझ पर रोके जुमुआ दो सो बार दुइदे पाक पढा उस के दो सो साल के गुनाह मुआफ़ होंगे. (क्रम)

સે મુસલ્માનોં મેં બાહમ રન્જિશેં હોં મુસલ્માનોં કો નફરત વ વહ્શત સે બયાના બહુત ઝરૂરી હૈ. જૈસા કે હુઝૂરે અકરમ, નૂરે મુજસ્સમ, શાહે બની આદમ, રસૂલે મુહ્તશમ بِشَرُّوْا وَلَا تَقْرُؤْا- : کا ઇશદિ મુઅઝ્ઝમ હૈ : યા'ની ખુશ ખબરી સુનાઓ ઔર (લોગોં કો) નફરત ન દિલાઓ.

(صحيح بخارى ج ١ ص ٤٢ حديث ٦٩)

સુન્ની મદ્રસે કો ખાલ ખુદ દે આઈયે

સુવાલ : અગર કહીં દા'વતે ઇસ્લામી કે લિયે ખાલ લેને પહોંચે, ઉસ ને એક હમેં દી ઔર એક ખાલ બચા કર રખતે હુએ કહા કે યેહ અહલે સુન્નાત કે ફુલાં દારુલ ઉલૂમ કો દેની હૈ. આપ આધે ઘન્ટે કે બા'દ મા'લૂમ કર લીજિયે અગર વોહ લેને ન આઁ તો યેહ ખાલ ભી આપ હી લે લીજિયે. ઐસી સૂરત મેં કયા કરના ચાહિયે ?

જવાબ : યેહ ઝેહન મેં રહે કે કુરબાની કી ખાલેં ઇકઠ્ઠી કરના દા'વતે ઇસ્લામી કા “મક્સદ” નહીં “ઝરૂરત” હૈ. દા'વતે ઇસ્લામી કા એક મક્સદ નેકી કી દા'વત આમ કરને કી ગરઝ સે નફરતેં મિટાના ઔર મુસલ્માનોં કે દિલોં મેં મહબ્બતોં કે ચરાગ જલાના ભી હૈ. તમામ સુન્ની ઇદારે એક તરહ સે દા'વતે ઇસ્લામી હી કે ઇદારે હેં ઔર દા'વતે ઇસ્લામી તમામ સુન્ની ઇદારોં કી અપની અપની ઔર અપની સુન્નાતોં ભરી તહરીક હૈ. મુઝ્કિના સૂરત મેં અચ્છી અચ્છી નિયતેં કર કે

કરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરૂદ શરીફ પઢો અલ્લાહ ઈંજલ તુમ પર રહમત ભેજેગા. (અનસી)

આપ ખુદ ઉસ સુન્ની દારુલ ઉલૂમ કો ખાલ પહોંચા દીજીયે. ઈસ તરહ ﷺ મુસલ્માનોં કા દિલ ભી ખુશ કરને કી સઆદત હાસિલ હોગી. તાજદારે રિસાલત, શહન્શાહે નુબુવ્વત, મુસ્તફા જાને રહમત, શમ્એ બઝમે હિદાયત ﷺ ને ઈર્શાદ ફરમાયા : “ફરાઈઝ કે બા’દ સબ આ’માલ મેં અલ્લાહ ઈંજલ કો ઝિયાદા પ્યારા મુસલ્માન કા દિલ ખુશ કરના હે.”

(الْمُعْجَمُ الْكَبِيرُ لِلطَّبْرَانِيِّ ج ١١ ص ٥٩ حديث ١١٠٧٩)

અપની કુરબાની કી ખાલ બેચ દી તો ?

સુવાલ : કિસી ને અપની કુરબાની કી ખાલ બેચ કર રકમ હાસિલ કર લી અબ વોહ મસ્જિદ મેં દે સકતા હે યા નહીં ?

જવાબ : યહાં નિયત કા એ’તિબાર હે. અગર અપની કુરબાની કી ખાલ અપની ઝાત કે લિયે રકમ કે ઈવઝ બેચી તો યું બેચના ભી ના જાઈઝ હે ઔર યેહ રકમ ઈસ શખ્સ કે હક મેં માલે ખબીસ હે ઔર ઈસ કા સ-દકા કરના વાજિબ હે લિહાઝા કિસી શર-ઈ ફકીર કો દે દે. ઔર તૌબા ભી કરે ઔર અગર કિસી કારે ખૈર કે લિયે મ-સલન મસ્જિદ મેં દેને હી કી નિયત સે બેચી તો બેચના ભી જાઈઝ હે ઔર અબ મસ્જિદ મેં દેને મેં કોઈ હરજ (ભી) નહીં.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમ્હારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમ્હારે ચુનાહો કે લિયે મગફિરત હૈ. (મુસ્નદ)

કસ્સાબ કે લિયે 20 મ-દની ફૂલ

- ❧ 1 ❧ પહલે કિસી માહિર ગોશ્ત ફરોશ કી નિગરાની મેં ઝબ્હ વગૈરા કા કામ સીખ લે કે ઉસ ના તજરિબા કાર કે લિયે યેહ કામ જાઈઝ નહીં જિસ કી વજહ સે કિસી કે જાનવર કે ગોશ્ત ઔર ખાલ વગૈરા કો ઉર્ફ વ આદત (યા'ની આમ મા'મૂલ ઔર દસ્તૂર) સે હટ કર નુક્સાન પહોંચતા હો.
- ❧ 2 ❧ માહિર ગોશ્ત ફરોશ કો ભી ચાહિયે કે જલ્દ બાઝી યા લા પરવાહી કે સબબ ખાલ મેં ઉર્ફ વ આદત સે ઝાઈદ ગોશ્ત ન લગા રહને દે, ઈસી તરહ છીછરે ઉતારને મેં ભી એહતિયાત સે કામ લે કે ઈસ મેં ખ્વાહ મ ખ્વાહ બોટી ઔર ચરબી ન ચલી જાએ. નીઝ ખાઈ જાને વાલી હકિયાં વગૈરા ભી ફેંકને કે બજાએ ટુકડે બના કર ગોશ્ત હી મેં ડાલ દે ઔર માહિર ગોશ્ત ફરોશ કો ભી ઉર્ફ વ આદત સે હટ કર ગોશ્ત યા ખાલ કો નુક્સાન પહોંચાના જાઈઝ નહીં.
- ❧ 3 ❧ બ-કરહ ઈદ મેં ઉમૂમન બડે જાનવર કા ભેજા ઔર ઝબાન વગૈરા નિકાલ કર સિરી કા બકિય્યા હિસ્સા ઔર પાએ કે ખુર ફેંક દિયે જાતે હૈં, ઈસી તરહ બકરે કે સિરી પાએ કે ભી ખાએ જાને વાલે બા'ઝ અજઝા ખ્વાહ મ ખ્વાહ ઝાએઝ કર દિયે જાતે હૈં એસા ન કિયા જાએ અગર ખુદ ખાના નહીં ચાહતે તો કિસી ગરીબ મુસલ્માન કો બુલા કર એહતિરામ કે સાથ દીજિયે કે ઈસ તરહ કે કાફી અફરાદ ઈન દિનો ગોશ્ત ઔર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હૈ અલ્લાહ ઉસ કે લિયે એક કીરાત અજૂર લિખતા હૈ ઔર કીરાત ઉહુદ પહાડ જિતના હૈ. (જિઝમ)

ચરબી વગૈરા કી તલાશ મેં ફિર રહે હોતે હેં. નીઝ યેહ ભી યાદ રખિયે કે બડે જાનવર કે સિરી પાએ મુકમ્મલ ચમડે સમેત અસ્લ ખાલ સે જુદા કર લેને કી વજહ સે ખાલ કી કીમત મેં કમી આતી હૈ.

❖ 4 ❖ આમ દિનોં મેં પૂંછ કા ગોશ્ત દૂસરે ગોશ્ત કે સાથ વઝૂન મેં બેચા જાતા હૈ જબકે કુરબાની કે જાનવર કી પૂંછ ઉમૂમન ખાલ મેં હી જાને દેતે હૈં ઈસ સે ઈસ કા ગોશ્ત ઝાએઝા હો જાતા હૈ, બલ્કે બરે જાનવર મેં સે બા'ઝ અવકાત ખાલ સમેત પૂંછ કાટ કર ફેંક દેતે હૈં, યેહ તરીકા ભી ગલત હૈ, ઈસ તરહ કરને સે ખાલ કી કીમત મેં ભી કમી આતી હૈ.

❧5❧ જિન મુલકો મેં ખાલ કામ મેં લે લી જાતી હૈ (મ-સલન પાક વ હિન્દ મેં) વહાં ઉર્ફ સે હટ કર ખ્વાહ મ ખ્વાહ ઐસી જગહ “કટ” લગા દેના જાઈઝ નહીં જિસ સે ખાલ કી કીમત મેં કમી આ જાએ. ગોશ્ત ફરોશોં કો ચાહિયે કે જિસ તરહ અપને ઝાતી જાનવર કી ખાલ સંભાલ સંભાલ કર ઉધેડતે હૈં, દૂસરોં કે મુઆ-મલે મેં ભી ઈસી તરહ કરેં.

❖ 6 ❖ દુમ્બે કી ચક્કી કી ખાલ ઉધેડને મેં ઈસ બાત કા ખયાલ રખિયે કે ચરબી ખાલ મેં બાકી ન રહે.

❧ છીછડે ઓર ચરબી એક તરફ જમ્મ કર કે આખિર મેં છીછડોં કી આડ મેં ચરબી ભી ઉઠા લે જાના ધોકા ઓર ચોરી હૈ. પૂછ કર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस ने किताब में मुझ पर दुइदे पाक लिखा तो जब तक मेरा नाम उस में रहेगा फिरिश्ते उस के लिये इस्तिस्कार करते रहेंगे. (अ/)

ભી ન લેં કે “સુવાલ” હૈ ઔર બિલા હાજતે શર-ઈ સુવાલ જાઈઝ નહીં. ફરમાને મુસ્તફા ﷺ હૈ : જો શખ્સ હાજત કે બિગૈર લોગોં સે સુવાલ કરતા હૈ વોહ મુંહ મેં અંગારે ડાલને વાલે કી તરહ હૈ. (شُعْبُ الْإِيمَان ج ٣ ص ٢٧١ حديث ٣٠١٧).

﴿8﴾ બસા અવકાત કુરબાની કે જાનવર મેં સે બોટી કા બેહતરીન ગોલ લોથડા ચુપકે સે ટોકરી મેં સરકા લિયા જાતા હૈ યેહ સાફ સાફ ચોરી હૈ. બિલા ઈજાઝતે શર-ઈ માંગ કર લેના ભી દુરુસ્ત નહીં. ફરમાને મુસ્તફા ﷺ હૈ : “જો માલ મેં ઈઝાફે કે લિયે લોગોં સે સુવાલ કરતા હૈ વોહ અંગારે માંગતા હૈ, અબ ઉસ કી મરઝી હૈ કે અંગારે કમ જમ્અ કરે યા ઝિયાદા.” (مسلم ص ٥١٨ حديث ١٠٤١) હાં અગર લોગોં મેં ગોશ્ત બાંટા જા રહા હૈ ઔર ગોશ્ત ફરોશ ને ભી લેને કે લિયે હાથ બઢા દિયા તો હરજ નહીં.

﴿9﴾ ગોશ્ત કા હર વોહ હિસ્સા જો આમ દિનોં મેં ઈસ્તિમાલ મેં લિયા જાતા હૈ, કુરબાની કે દિનોં મેં ભી કામ મેં લિયા જાએ. ફેફડે ઔર ચરબી વગૈરા કે ટુકડે કર કે ગોશ્ત કે સાથ તક્સીમ કર દેના મુનાસિબ હૈ, ઈસ તરહ કી ચીઝોં કો ફેંકા ન જાએ અગર ખુદ ખાના યા ગોશ્ત કે સાથ તક્સીમ કરના નહીં ચાહતે તો યૂં ભી હો સકતા હૈ કે જો ઝરૂરત મન્દ લેના ચાહે ઉસે બુલા કર દે દિયા જાએ યા કિસી કે હવાલે કર દિયા જાએ કે કિસી ઝરૂરત મન્દ કો દે દે બલકે એહતિયાત ઈસી મેં હૈ કે ખુદ હી કિસી મુસલ્માન કે હવાલે કર દીજિયે. યેહ મસ્અલા યાદ રહે

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર એક બાર દુરુદ પાક પઢા અલ્લાહ ઉસ પર દસ રહમતે ભેજતા હૈ. (س)

કે ગૈર મુસ્લિમ ભંગિયોં વગૈરા કો ખાલ તો કયા એક બોટી ભી કુરબાની કે ગોશ્ત મેં સે દેના જાઈઝ નહીં.

❦10❦ અગર જાનવર કે ગલે મેં રસ્સી, નથ, ચમડે કા પટ્ટા, ઘુંગુરૂ, હાર વગૈરા હૈ તો ઈન સબ કો છુરી સે જૂંતૂં કાટ કર નહીં બલ્કે કાઈદે કે મુતાબિક ખોલ કર નિકાલ લેના ચાહિયે તા કે નાપાક ન હોં. બિગૈર નિકાલે ઝબ્હ કરને કી સૂરત મેં યેહ ચીઝેં ખૂન આલૂદ હો જાતી હૈં ઔર મસ્ખલા યેહ હૈ કે બિલા હાજત કિસી પાક ચીઝ કો કસ્દન (યા'ની જાન બૂઝ કર) નાપાક કરના હરામ હૈ. બિલફઝ નાપાક હો ભી જાએ તબ ભી ઈન કો ફેંક ન દિયા જાએ, પાક કર કે ખુદ ઈસ્તિ'માલ મેં લાએં યા કિસી મુસલ્માન કો દે દેં. યાદ રખિયે ! તઝ્ઝીએ માલ (યા'ની માલ ઝાએઝ કરના) હરામ હૈ.

❦11❦ છુરી ફેરને સે કબ્લ જાનવર કે ગલે કી ખાલ નર્મ કરને કે લિયે અગર પાક પાની કે બરતન મેં નાપાક ખૂન વાલા હાથ ડાલ કર ચુલ્લૂ ભરા તો ચુલ્લૂ કા ઔર ઉસ બરતન કા તમામ પાની નાપાક હો ગયા. અબ યેહ પાની ગલે પર મત ડાલિયે. ઈસ કા આસાન સા હલ યેહ હૈ કે જિન કા જાનવર હૈ ઉસી સે કહિયે વોહ પાક સાફ પાની કા ગિલાસ ભર કર અપને હાથ સે જાનવર કે ગલે પર ડાલિયે મગર યેહ એહતિયાત કી જાએ કે ગિલાસ સે પાની ડાલને યા છિડકને કે દૌરાન બીચ મેં ન કોઈ અપના ખૂન આલૂદ હાથ ડાલિયે ન હી પાની વાલે ગલે પર ખૂન વાલા હાથ મલે યેહ બાત સિફ કુરબાની કે લિયે ખાસ નહીં, જબ ભી ઝબ્હ કરેં ઈસ કા ખ્યાલ રખિયે.

ફરમાને મુસ્તફા : ﷺ صلى الله تعالى عليه واله وسلم : જો શાંપસ મુઝ પર દુરૂદે પાક પડેના ભૂલ ગયા વોહ જન્મત કા રાસ્તા ભૂલ ગયા. (ખુર્રાન)

❧12❧ ઝબ્હ કે બા'દ ખૂન આલૂદ છુરી ઔર ઉસી ખૂન સે લિથડે હુએ હાથ ધોને કે લિયે પાની કી બાલ્ટી મેં ડાલ દેને સે છુરી ઔર હાથ પાક નહીં હોતે ઉલટા બાલ્ટી કા સારા પાની ભી નાપાક હો જાતા હૈ. અક્સર ઈસી તરહ કે નાપાક પાની સે ખાલ ઉધેડને મેં ભી મદદ લી જાતી હૈ ઔર યેહી પાની ગોશત કે અન્દરૂની હિસ્સે મેં જમ્મ શુદ્ધ ખૂન ધોને કે લિયે ભી બહાયા જાતા હૈ ગોશત કે અન્દર કા ખૂન પાક હોતા હૈ મગર નાપાક પાની બહાને કે સબબ યેહ નુક્સાન હોતા હૈ કે યેહ નાપાક પાની જહાં જહાં સે ગુઝરતા હૈ ગોશત કે પાક હિસ્સે કો ભી નાપાક કરતા ચલા જાતા હૈ. ઐસા મત કીજિયે.

❧13❧ અજીર ગોશત ફરોશ કે લિયે યેહ ઝરૂરી હૈ કે બ-કરહ ઈદ કે ઉર્ફ વ આદત (યા'ની દસ્તૂર) કે મુતાબિક કુરબાની કે ગોશત કી બોટિયાં બના કર દે. બા'ઝ કસ્સાબ જલ્દ બાઝી કે સબબ ગોશત કે બડે બડે ટુકડે બનાતે, નલિયાં ભી સહીહ સે તોડ કર નહીં દેતે ઔર સિરી પાએ ભી સાબિત છોડ કર ચલ દેતે હેં, ઐસા ન ક્રિયા કરેં. ઈસ તરહ કુરબાની કરવાને વાલે સપ્ત આઝમાઈશ મેં આ જાતે હેં ઔર બસા અવકાત સિરી પાએ વગૈરા ફેંકને પડ જાતે હેં. બા'ઝ લોગ સબ્ર કરને કે બજાએ કસ્સાબ કો બુરે બુરે અલ્કાબ ઔર ગાલિયોં સે નવાઝતે ઔર ખૂબ ગુનાહોં ભરી બાતેં કરતે હેં. હાં, ઈજારા કરતે વક્ત કસ્સાબ ને કહ દિયા હો કે સિરી પાએ બના કર નહીં દૂંગા તો અબ સાબિત છોડને મેં કોઈ હરજ નહીં.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : طي الله فاني عليه وسلم : जिस के पास मेरा ठिक हुवा और उस ने मुझ पर दुइदे पाक न पढा तहकीक वोह
बदभप्त हो गया. (उद्दा)

❖14❖ બા'ઝ કસ્સાબ હિર્સ કે સબબ બહુત ઝિયાદા જાનવર “બુક” કર લેતે હેં ઔર એક જગહ છુરી ફેર કર દૂસરી જગહ ચલે જાતે હેં, ફિર ઉધર ગલા કાટ કર પહલી જગહ વાપસ આ કર ખાલ ઉધેડને લગતે હેં ઔર અબ દૂસરી જગહ વાલે “ઇન્તિઝાર” કી આગ મેં સુલગતે હેં. ઈસ તરહ લોગ બહુત તક્લીફ મેં આતે, બાતેં બનાતે, કસ્સાબ કો બુરા ભલા કહતે હેં ઔર ફિર કઈ ગુનાહોં કે દરવાઝે ખુલતે હેં. કસ્સાબોં કો ચાહિયે કે કામ ઉતના હી લેં જિતના સલીકે કે સાથ કર સકેં ઔર કિસી કો શિકાયત કા મોકઅ ન મિલે.

❖15❖ કસ્સાબ કો ચાહિયે કે ગોશ્ત બનાતે વક્ત હરામ અજઝા જુદા કર કે ફેંક દે. જિસે ગોશ્ત ખાના હો ઉસ પર ઝબીહા કી હરામ ચીઝોં કી શનાપ્ત ફર્ઝ ઔર મકરૂહે તહરીમી અજઝા કી પહચાન વાજિબ હૈ તાકે ગુનાહોં ભરી ચીઝેં ન ખા ડાલે. (ગોશ્ત કે ન ખાએ જાને વાલે અજઝા કા બયાન આગે આ રહા હૈ)

❖16❖ ગોશ્ત ફરોશ કો ચાહિયે કે કુરબાની કે દિનોં મેં પૈસે કમાને કી હિર્સ કે સબબ શરીઅત કી ખિલાફ વર્ઝી કરતે હુએ 100 જાનવર ગલત સલત કાટ કર અપની આખિરત દાવ પર લગાને કે બજાએ શરીઅત કે મુતાબિક બેશક સિર્ફ એક હી જાનવર કાટે, إِنَّ شَاءَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ દોનોં જહાનોં મેં ઈસ કી ખૂબ બ-ર-કતેં પાએગા કે પૈસોં કે લાલચ મેં જલ્દ બાઝી કી વજહ સે ઈસ કામ મેં બસા અવકાત બહુત સારે ગુનાહ કરને પડ જાતે હેં.

इरमाने मुस्तफ़ा : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने मुज़ पर दस भरतबा सुब्ब और दस भरतबा शाम दुइदे पाक पढा
उसे क्रियामत के दिन मेरी शफ़ाअत मिलेगी. (अहमद)

﴿17﴾ बा'ज गोश्त इरोश बेयने के बडे (और छोटे) जानवर की ખાલ उतार लेने के बा'द गोश्त के अन्दर मौजूद हिल में कट लगा कर उस में या भून की बड़ी नस में पाँचप के ज़रीअे पानी यढ़ाते हैं इस तरह करने से गोश्त का वज़न बढ़ जाता है. इस तरह का गोश्त धोके से बेयना भी हराम और जहन्नम में ले जाने वाला काम है. बा'ज मुर्गी का गोश्त बेयने वाले ज़ब्ह के बा'द मुर्गी के पर उतार कर पेट की सफ़ाई कर के सिर्फ़ हिल उस में लगा रहने देते और उस मुर्गी को तकरीबन 15 मिनट के लिये पानी में डाल देते हैं, इस तरह इस के गोश्त का वज़न तकरीबन 150 ग्राम बढ़ जाता है. ज़ब्ह शुदा कमज़ोर बकरे के ठन्डा होने के बा'द उस की भोंग के ज़रीअे गोश्त में मुंह से हवा बर कर गोश्त को फुला देते हैं, गाहक गोश्त ले कर घर पछोंयता है तो हवा निकल चुकी होती है और गोश्त की तह वाली छड़ियां रह जाती हैं. येह भी सरासर धोका है, बिल ખुसूस कुरबानी के दिनो में वज़न से बेये जाने वाले ज़िन्दा बकरो वगैरा को बेसन (या'नी यने का आटा) पिला कर उपर भूब पानी वगैरा पिला कर उन का वज़न बढ़ा दिया जाता है, ऐसे जानवर भी यूं धोके से बेयना गुनाह है. याद रबिये ! हराम कमाई में कोई ભલાઈ नहीं. इरमाने मुस्तफ़ा : صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : जिस ने हराम का अेक लुकमा ખाया उस की यालीस दिन की नमाज़ें कबूल नहीं की जाओंगी और उस की हुआ यालीस दिन तक ना मकबूल होगी. (अफ़रदुस बमाथुर अलख़ाब ज 3 व 591 हदित 5853) मज़ीद अेक रिवायत में है : “इन्सान के पेट में जब हराम का लुकमा पड़ता है, अभीन व

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : जिस के पास मेरा जिक्र हुआ और उस ने मुझ पर दुर्इद शरीफ न पड़ा उस ने
जका की. (मरा/रा)

આસ્માન કા હર ફિરિશ્તા ઉસ પર ઉસ વક્ત તક લા'નત કરતા હૈ
જબ તક કે વોહ હરામ લુકમા ઉસ કે પેટ મેં રહે ઓર અગર
ઈસી હાલત મેં મર ગયા તો ઉસ કા ઠિકાના જહન્નમ હોગા.”

(مُكَاشَفَةُ الْقُلُوبِ ص ૧૦)

❧18❧ દુરુસ્ત કામ કરને મેં યકીનન વક્ત ઝિયાદા સર્ફ હોગા, ઈસ
પર હો સકતા હૈ હમપેશા અફરાદ મઝાક ભી ઉડાએ મગર
ઈસ પર સબ્ર કીજિયે, ખબરદાર ! કહીં શૈતાન લડાઈ ભિડાઈ
મેં ઉલઝા કર ગુનાહોં મેં ન ફંસા દે !

❧19❧ ગોશ્ત કા જો હિસ્સા ગોબર યા ઝબ્હ કે વક્ત નિકલે હુએ
ખૂન વાલા હો જાએ, ઉસ કો જુદા રખિયે ઓર ગોશ્ત કે
માલિક કો બતા દીજિયે તાકે વોહ ઉસે અલગ સે પાક કર
સકે. પકાને મેં અગર એક ભી નાપાક બોટી ડાલ દી તો
વોહ પૂરી દેગ કા કોરમા યા બિરયાની નાપાક કર દેગી
ઓર ઈસ કા ખાના હરામ હો જાએગા. (યાદ રહે ! ઝબ્હ કે
બા'દ ગરદન કે કટે હુએ હિસ્સે પર બચા હુવા ખૂન ઓર ગોશ્ત કે
અન્દર મ-સલન પેટ મેં યા છોટી છોટી રગોં મેં જો ખૂન રહ જાતા
હૈ વોહ નીઝ દિલ, કલેજ વગૈરા કા ખૂન પાક હોતા હૈ. હાં દમે
મસ્ફૂહ યા'ની ઝબ્હ કે વક્ત જો ખૂન બહ કર નિકલ ચુકા વોહ
અગર કટે હુએ ગલે વગૈરા કો લગ ગયા તો નાપાક કર દેગા.)

❧20❧ જાનવર કાટને ઓર કટવાને વાલે કો ચાહિયે કે આપસ મેં ઉજરત
તૈ કર લેં ક્યૂંકે મસ્અલા યેહ હૈ કે જહાં દલા-લતન (UNDER
STOOD) યા'ની અલામત સે મા'લૂમ હો, યા સરા-હતન (યા'ની

ખુલ્લમ ખુલ્લા, ઝાહિરન) ઉજરત સાબિત હો વહાં તૈ કરના વાજિબ હૈ. ઐસે મૌકઅ પર તૈ કરને કે બજાએ ઇસ તરહ કહ દેના : કામ પર આ જાઓ દેખ લેંગે, જો મુનાસિબ હોગા દે દેંગે, ખુશ કર દેંગે, ખર્ચી મિલેગી વગૈરા અલ્ફાઝ કત્અન નાકાફી હૈં. બિગૈર તૈ કિયે ઉજરત લેના દેના ગુનાહ હૈ, તૈ શુદ્દા સે ઝાઈદ તલબ કરના ભી મમ્નૂઅ હૈ. હાં જહાં ઐસા મુઆ-મલા હો કે કામ કરવાને વાલે ને કહા : કુછ નહીં દૂંગા, ઉસ ને કહ દિયા : કુછ નહીં લૂંગા. ઔર ફિર કામ કરવાને વાલે ને અપની મરઝી સે દે દિયા તો ઇસ લૈન દૈન મેં કોઈ હરજ નહીં.

ફેઝાને સુન્નત જિલ્લ અવ્વલ ઊપર સે સફહા 405 તા 408
 પર હૈ : મેરે આકા આ'લા હઝરત ઈમામ અહમદ રજા ખાન
 عَلَيْهِ رَحْمَةُ الرَّحْمٰن ફરમાતે હૈં : હલાલ જાનવર કે સબ અજઝા
 હલાલ હૈં મગર બા'ઝ, કે હરામ યા મમ્નૂઅ યા મકરૂહ હૈં
 ﴿1﴾ રગોં કા ખૂન ﴿2﴾ પિત્તા ﴿3﴾ કુકના (યા'ની મસાના)
 ﴿4,5﴾ અલામાતે માદા વ નર ﴿6﴾ બૈઝે (યા'ની કપૂરે) ﴿7﴾
 ગુદૂદ ﴿8﴾ હરામ મગઝ ﴿9﴾ ગરદન કે દો પદ્દે, કે શાનોં તક
 ખિયે હોતે હૈં ﴿10﴾ જિગર (યા'ની કલેજ) કા ખૂન ﴿11﴾
 તિલ્લી કા ખૂન ﴿12﴾ ગોશ્ત કા ખૂન કે બા'દે ઝબ્હ ગોશ્ત મેં
 સે નિકલતા હૈં ﴿13﴾ દિલ કા ખૂન ﴿14﴾ પિત યા'ની વોહ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર દુરુદે પાક કી કસરત કરો બેશક યેહ તુમહારે લિયે તહારત હૈ. (મુસ્લિમ)

ઝદ પાની, કે પિત્તે મેં હોતા હૈ ﴿15﴾ નાક કી રતૂબત, કે ભેડ મેં અકસર હોતી હૈ ﴿16﴾ પાખાને કા મકામ ﴿17﴾ ઓઝડી ﴿18﴾ આંતેં ﴿19﴾ નુફા¹ ﴿20﴾ વોહ નુફા, કે ખૂન હો ગયા ﴿21﴾ વોહ (નુફા) કે ગોશ્ત કા લોથડા હો ગયા ﴿22﴾ વોહ કે (નુફા) પૂરા જાનવર બન ગયા ઓર મુદા નિકલા યા બે ઝબ્હ મર ગયા. (ફતાવા ર-ઝવિયા, જિ. 20, સ. 240, 241)

સમઝદાર કરસાબ બા'ઝ મમ્નૂઆ ચીઝેં નિકાલ દિયા કરતે હૈં મગર બા'ઝ મેં ઇન કો ભી મા'લૂમાત નહીં હોતીં યા બે એહતિયાતી બરતતે હૈં. લિહાઝા આજ કલ ઉમૂમન લા ઇસ્મી કી વજહ સે જો ચીઝેં સાલન મેં પકાઈ ઓર ખાઈ જાતી હૈં ઉન મેં સે ચન્દ કી નિશાન દેહી કરને કી કોશિશ કરતા હૂં.

ખૂન

ઝબ્હ કે વક્ત જો ખૂન નિકલતા હૈં ઉસ કો “દમે મરફૂહ” કહતે હૈં. યેહ નાપાક હોતા હૈં ઇસ કા ખાના હરામ હૈ. બા'દે ઝબ્હ જો ખૂન ગોશ્ત મેં રહ જાતા હૈં મ-સલન ગરદન કે કટે હુએ હિસ્સે પર, દિલ કે અન્દર, કલેજ ઓર તિલ્લી મેં ઓર ગોશ્ત કે અન્દર કી છોટી છોટી રગોં મેં યેહ અગર્યે નાપાક નહીં મગર ઇસ ખૂન કા ભી ખાના મમ્નૂઅ હૈ. લિહાઝા પકાને સે પહલે સફાઈ કર લીજિયે. ગોશ્ત મેં કઈ જગહ છોટી છોટી રગોં મેં ખૂન હોતા હૈં ઉન કી નિગહ દાશ્ત કાફી મુશ્કિલ હૈ, પકને કે બા'દ વોહ રગેં કાલી ડોરી કી તરહ હો જાતી હૈં. ખાસ કર

—

કરમાને મુસ્તફા : طي الله تعالى عليه وآله وسلم : તુમ જહાં ભી હો મુઝ પર દુરુદ પઢો કે તુમહારા દુરુદ મુઝ તક પહોંચતા હૈ. (طبرانی)

ભેજે, સિરી પાએ ઔર મુર્ગી કી રાન ઔર પર કે ગોશ્ત વગૈરા મેં બારીક કાલી ડોરિયાં દેખી જાતી હૈં ખાતે વક્ત ઇન કો નિકાલ દિયા કરેં. મુર્ગી કા દિલ ભી સાબિત ન પકાઈયે, લમ્બાઈ મેં ચાર ચીરે કર કે ઇસ કા ખૂન પહલે અચ્છી તરહ સાફ કર લીજીયે.

હરામ મગ્ગ

યેહ સફેદ ડોરે કી તરહ હોતા હૈ જો કે ભેજે સે શુરૂઆ હો કર ગરદન કે અન્દર સે ગુઝરતા હુવા પૂરી રીઢ કી હડી મેં આખિર તક જાતા હૈ. માહિર કસાબ ગરદન ઔર રીઢ કી હડી કે બીચ સે દો પરકાલે યા'ની દો ટુકડે કર કે હરામ મગ્ગ નિકાલ કર ફેંક દેતે હૈં. મગર બારહા બે એહતિયાતી કી વજહ સે થોડા બહુત રહ જાતા હૈ ઔર સાલન યા બિરયાની વગૈરા મેં પક ભી જાતા હૈ. ચુનાચ્યે ગરદન, ચાંપ ઔર કમર કા ગોશ્ત ધોતે વક્ત હરામ મગ્ગ તલાશ કર કે નિકાલ દિયા કરેં. યેહ મુર્ગી ઔર દીગર પરિન્દોં કી ગરદન ઔર રીઢ કી હડી મેં ભી હોતા હૈ, પકાને સે કબ્લ ઇસ કો નિકાલના બહુત મુશ્કિલ હૈ લિહાઝા ખાતે વક્ત નિકાલ દેના ચાહિયે.

પહે

ગરદન કી મઝબૂતી કે લિયે ઇસ કી દોનોં તરફ પીલે રંગ કે દો લમ્બે લમ્બે પહે કન્ધોં તક ખિયે હુએ હોતે હૈં. ઇન પહોં કા ખાના મમ્નૂઅ હૈ. ગાય ઔર બકરી કે તો આસાની સે નઝર આ જાતે હૈં મગર મુર્ગી ઔર પરિન્દોં કી ગરદન કે પહે બ આસાની નઝર નહીં આતે, ખાતે વક્ત ઢૂંડ કર યા કિસી જાનને વાલે સે પૂછ કર નિકાલ દીજીયે.

ગુદ્દ

ગરદન પર, હલક મેં ઔર બા'ઝ જગહ ચરબી વગૈરા મેં છોટી બડી કહીં સુર્ખ ઔર કહીં મટિયાલે રંગ કી ગોલ ગોલ ગાંઠે

ફરમાને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : जिस के पास मेरा ठिक छो और वोह मुज पर दुइद शरीफ न पढे तो वोह लोगो में से कन्जूस तरीन शप्स है. (मुंजिह)

હોતી હેં ઇન કો અ-રબી મેં ગુદા ઓર ઉદૂ મેં ગુદૂદ કહતે હેં. યેહ ભી મત ખાઈયે, પકાને સે પહલે ઢૂંડ કર નિકાલ દીજીયે. અગર પકે હુએ ગોશત મેં ભી નઝર આ જાએ તો નિકાલ દીજીયે.

કપૂર

કપૂરે કો ખુસ્યા, ફોતા યા બૈઝા ભી કહતે હેં ઇન કા ખાના મકરૂહે તહરીમી હૈ. યેહ બૈલ, બકરે વગૈરા (નર યા'ની મુઝકર) મેં નુમાયાં હોતે હેં. મુર્ગે (નર) કા પેટ ખોલ કર આંતેં હટાએંગે તો પીઠ કી અન્દરૂની સત્હ પર અન્ડે કી તરહ સફેદ દો છોટે છોટે બીજ નુમા નઝર આએંગે યેહી કપૂરે હેં. ઇન કો નિકાલ દીજીયે. અફસોસ ! મુસલ્માનોં કી બા'ઝ હોટલોં મેં દિલ, કલેજી કે ઇલાવા બૈલ, બકરે કે કપૂરે ભી તવે પર ભૂન કર પેશ કીયે જાતે હેં ગાલિબન હોટલ કી ઝબાન મેં ઇસ ડિશ કો “કટાકટ” કહા જાતા હૈ. (શાયદ ઇસ કો “કટાકટ” ઇસ લીયે કહતે હેં કે ગાહક કે સામને હી દિલ યા કપૂરે વગૈરા ડાલ કર તેઝ આવાઝ સે તવે પર કાટતે ઓર ભૂનતે હેં ઇસ સે “કટાકટ” કી આવાઝ ગૂંજતી હૈ)

ઓઝડી

ઓઝડી કે અન્દર ગલાઝત ભરી હોતી હૈ ઇસ કા ખાના મકરૂહે તહરીમી હૈ મગર મુસલ્માનોં કી એક તા'દાદ હૈ જો આજ કલ ઇસ કો શૌક સે ખાતી હૈ.

“યા રસૂલલ્લાહ આપ પર જાન કુરબાન” કે બાઈસ હુરૂફ કી નિસ્ખત સે કુરબાની કી ખાલેં જમ્અ કરને વાલે કે લીયે 22 નિયતેં ઓર એહતિયાતેં

દો ફરામીને મુસ્તફા : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : ﴿1﴾ “મુસલ્માન કી નિયત ઉસ કે અમલ સે બેહતર હૈ.” (મુજમ કિયરજ ૧૮૦ વ ૬૮૫૨)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّى اللَّهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ : ઉસ શખ્સ કી નાક પાક આવુદ હો જિસ કે પાસ મેરા ઝિક હો ઓર વોહ મુઝ પર દુરુદે પાક ન પઢે. (૧૫)

﴿2﴾ “અચ્છી નિયત બન્દે કો જન્નત મેં દાખિલ કર દેતી હૈ.”

(ألفردوس بمأثور الخطاب ج ٤ ص ٣٠٠ حديث ٦٨٩٥)

દો મ-દની ફૂલ : (1) બિગૈર અચ્છી નિયત કે કિસી ભી અ-મલે ખૈર કા સવાબ નહીં મિલતા (2) જિતની અચ્છી નિયતેં ઝિયાદા, ઉતના સવાબ ભી ઝિયાદા.

﴿1﴾ રિઝાએ ઇલાહી عَزَّ وَجَلَّ કે લિયે અચ્છી અચ્છી નિયતેં કરતા હું.

﴿2﴾ હર હાલ મેં શરીઅત વ સુન્નત કા દામન થામે રહુંગા. ﴿3﴾

કુરબાની કી ખાલોં કે લિયે ભાગદૌડ કે ઝરીએ દા'વતે ઈસ્લામી કે સાથ તઆવુન કરુંગા. ﴿4﴾ કોઈ લાખ બદ સુલૂકી કરે મગર ઇઝહારે ગુસ્સા ઓર ﴿5﴾ બદ અખ્લાકી સે પરહેઝ કર કે દા'વતે ઈસ્લામી કી નામૂસ વ ઇઝ્ઝત કી હિફાઝત કરુંગા. ﴿6﴾

કુરબાની કી ખાલોં કે સબબ લાખ મસરૂફિયત હુઈ બિલા ઉઝરે શર-ઈ કિસી ભી નમાઝ કી જમાઅત તો ક્યા તકબીરે ઊલા ભી તર્ક નહીં કરુંગા. ﴿7﴾

પાક લિબાસ મઅ ઇમામા શરીફ ઓર તહબન્દ શોપર વગૈરા મેં ડાલ કર નમાઝોં કે લિયે સાથ રખુંગા (હસ્બે ઝરૂરત બસ્તે વગૈરા પર ભી રખ સકતે હૈં. ઈસ કી ખાસ તાકીદ હૈ,

ક્યૂંકે ઝબ્લ કે વક્ત નિકલા હુવા ખૂન નજાસતે ગલીઝા ઓર પેશાબ કી તરહ નાપાક હૈ ઓર ખાલેં જમ્અ કરને વાલે કા અપને કપડે પાક રખના ઇન્તિહાઈ દુશ્વાર હૈ.

બહારે શરીઅત જિલ્દ 1 સફહા 389 પર હૈ : “નજાસતે ગલીઝા કા હુકમ યેહ હૈ કે અગર કપડે યા બદન મેં એક દિરહમ સે ઝિયાદા લગ જાએ તો ઉસ કા પાક કરના ફર્ઝ હૈ, બે પાક કિયે નમાઝ પઢ લી તો હોગી હી નહીં ઓર કસ્દન પઢી તો ગુનાહ ભી હુવા ઓર અગર બ નિયતે ઈસ્તિખ્ફાફ (યા'ની ઈસ હુકમે શરીઅત

કો હલકા જાન કર) હૈ તો કુફ્ર હુવા ઓર અગર દિરહમ કે બરાબર હૈ તો પાક કરના વાજિબ હૈ કે બે પાક કિયે નમાઝ પઢી તો મકરૂહે તહરીમી હુઈ યા'ની એસી નમાઝ કા ઇઆદા વાજિબ હુવા ઓર કસ્દન પઢી તો ગુનાહગાર

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : જિસ ને મુઝ પર રોઝે જુમુઆ દો સો બાર દુરુદે પાક પઢા ઉસ કે દો સો સાલ કે ગુનાહ મુઆફ હોંગે. (તર્મીઝ)

ભી હુવા ઓર અગર દિરહમ સે કમ હૈ તો પાક કરના સુન્નત હૈ કે બે પાક કિયે નમાઝ હો ગઈ મગર ખિલાફે સુન્નત હુઈ ઓર ઈસ કા ઈઆદા બેહતર હૈ.” ﴿8﴾ મસ્જિદ, ઘર, મક્તબ ઓર મદ્રસે વગૈરા કી દરિયોં, ચટાઈયોં, કારપેટ ઓર દીગર ચીઝોં ખૂન આલૂદ હોને સે બચાઉંગા (વુઝૂખાને કે ગીલે ફર્શ યા પાએદાન વગૈરા પર ભી ખૂન આલૂદ પાઉં સમેત જાને સે બચને ઓર વુઝૂ કરતે હુએ ખૂબ એહતિયાત કરને કી ઝરૂરત હૈ વરના નજાસત કી આલૂ-દગી ઓર નાપાક પાની કે છીંટોં સે અપને સાથ દૂસરોં કો ભી નાપાક કર ડાલને કા એહતિમાલ રહેગા) ﴿9﴾ ખૂન આલૂદ બદબૂદાર કપડોં સમેત મસ્જિદ મેં નહીં જાઉંગા (બદબૂ ન ભી આતી હો તબ ભી નાપાક બદન યા કપડા યા ચીઝ મસ્જિદ મેં લે જાના મન્અ હૈ. ઝખ્મ, ફોડે, કપડે, ઈમામે, ચાદર, બદન યા હાથ મુંહ વગૈરા સે બદબૂ આતી હો તો તબ ભી મસ્જિદ કે અન્દર દાખિલ હોના હરામ હૈ. ફેઝાને સુન્નત જિલ્દ અવ્વલ સફહા નીચે સે 1217 પર હૈ : મસ્જિદ કો (બદ) બૂ સે બચાના વાજિબ હૈ વ લિહાઝા મસ્જિદ મેં મિટ્ટી કા તેલ જલાના હરામ, મસ્જિદ મેં દિયા સલાઈ (યા’ની માચિસ કી તીલી) સુલગાના હરામ, હત્તાકે હદીસ મેં ઈર્શાદ હુવા : મસ્જિદ મેં કચ્ચા ગોશ્ત લે જાના જાઈઝ નહીં. (૧૩૪૬-۱۳۴۷ھ / ۱۹۲۸-۱۹۲۹ء) હાલાંકે કચ્ચે ગોશ્ત કી (બદ) બૂ બહુત ખફીફ (યા’ની હલકી) હૈ) ﴿10﴾ કલમ, રસીદ બુક, પેડ, ગિલાસ, ચાય કે પિયાલે વગૈરા પાક ચીઝોં કો નાપાક ખૂન નહીં લગને દૂંગા (ફતાવા ર-ઝવિય્યા મુખર્રજા જિલ્દ 4 સફહા 585 પર હૈ “પાક ચીઝ કો (બિલા ઈજાઝતે શર-ઈ) નાપાક કરના હરામ હૈ”) ﴿11﴾ જો દૂસરે ઈદારે કો ખાલ દેને કા વા’દા કર ચુકા હોગા ઉસ કો બદ અહ્દી કા મશ્વરા નહીં દૂંગા (આસાન તરીકા યેહ હૈ કે અચ્છી અચ્છી નિચ્ચતોં કે સાથ આપ સારા હી સાલ મુ-તવજજેહ રહિયે ઓર ખુદ હી પહલ કર કે ખાલ બુક કરવા કર રખિયે) ﴿12﴾ અપની તૈ શુદા ખાલ અગર કિસી

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : મુઝ પર દુરુદ શરીફ પઢો અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ તુમ પર રહમત ભેજેગા. (અનૈસ)

સુન્ની ઇદારે કા આદમી લેને નહીં પહોંચ્યા, યા ﴿13﴾ ગ-લતી સે મેરે પાસ આ ગઈ તો બ નિય્યતે સવાબ ઉધર દે આઊંગા ﴿14﴾ જો ખાલ દેગા હો સકા તો ઉસ કો મક-ત-બતુલ મદીના કા કોઈ રિસાલા યા પેમ્ફલેટ તોહફતન પેશ કરુંગા ﴿15﴾ નીઝ ઉસ કો “શુક્રિયા, صَلَّی اللہُ تَعَالٰی عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّم : (ફરમાને મુસ્તફા ﷺ) : جَزَاكَ اللہُ : مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللہُ યા’ની જિસ ને લોગોં કા શુક્રિયા અદા ન કિયા ઉસ ને અલ્લાહ عُزَّوَجَلَّ કા ભી શુક્ર અદા ન કિયા. (તરમ્ઝીહ ૩૮૬ વ ૩૮૭ હદીથ ૧૧૧૨) ﴿16﴾ ખાલ દેને વાલે પર ઇન્ફિરાદી કોશિશ કર કે ઉસ કો સુન્નતોં ભરે ઇજતિમાઅ ઓર ﴿17﴾ મ-દની કાફિલોં મેં સફર વગૈરા કી રગબત દિલાઊંગા ﴿18﴾ બા’દ મેં ભી ઉસ સે રાબિતા રખ કર ખાલ દેને કે એહસાન કે બદલે મેં ઉસે મ-દની માહોલ મેં લાને કી કોશિશ કરુંગા અગર ﴿19﴾ વોહ મ-દની માહોલ મેં હુવા તો ઉસે મ-દની કાફિલે કા મુસાફિર યા ﴿20﴾ મ-દની ઇન્આમાત કા આમિલ બનાઊંગા યા ﴿21﴾ કોઈ ન કોઈ મઝીદ મ-દની તરકીબ કરુંગા (ઝિમ્મેદારાન કો ચાહિયે કે બા’દ મેં વક્ત નિકાલ કર ખાલ દેને વાલોં કા શુક્રિયા અદા કરને ઝરૂર જાએ નીઝ ઇન સબ મોહસિનીન કો અલાકાઈ સત્હ પર યા જિસ તરહ મુનાસિબ હો ઇકદ્દા કર કે મુખ્તસરન નેકી કી દા’વત ઓર લંગરે રસાઈલ વગૈરા કી તરકીબ ફરમાએ. રસાઈલ કી દા’વતે ઇસ્લામી કે ચન્દે સે નહીં જુદાગાના તરકીબ કરની હોગી) ﴿22﴾ દૂર વ નઝદીક જહાં સે ભી ખાલ ઉઠાને (યા બસ્તા યા કોઈ સા કામ સંભાલને) કા ઝિમ્મેદાર ઇસ્લામી ભાઈ હુકમ ફરમાએંગે, બિલા રદ્દો કદ ઇતાઅત કરુંગા. (યેહ નિય્યતેં બહુત કમ હેં, ઇલ્મે નિય્યત સે આશના મઝીદ બહુત સારી નિય્યતેં નિકાલ સકતા હેં)

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : મુઝ પર કસરત સે દુરુદે પાક પઢો બેશક તુમહારા મુઝ પર દુરુદે પાક પઢના તુમહારે ગુનાહો કે લિયે મગફિરત હે. (મુજીબ)

એક અહમ શર-ઈ મસ્અલા

હમેશા કુરબાની કી ખાલેં ઔર નફલી અતિય્યાત “કુલ્લી ઇખ્તિયારાત” યા’ની કિસી ભી નેક ઔર જાઈઝ કામ મેં ખર્ચ કર લિયે જાએં ઇસ નિય્યત સે ઇનાયત ફરમાયા કરેં ક્યૂંકે અગર મખ્સૂસ કર કે દિયા મ-સલન કહા કે, “યેહ દા’વતે ઇસ્લામી કે મદ્રસે કે લિયે હૈ” તો અબ મસ્જિદ યા કિસી ઔર મદ (યા’ની ઉન્વાન) મેં ઇસ કા ઇસ્તિ’માલ કરના ગુનાહ હો જાએગા. લેને વાલે કો ભી ચાહિયે કે અગર કિસી મખ્સૂસ કામ કે લિયે ભી ચન્દા લે તો એહતિયાતન કહ દિયા કરે કે હમારે યહાં મ-સલન દા’વતે ઇસ્લામી મેં ઔર ભી દીની કામ હોતે હૈં, આપ હમેં “કુલ્લી ઇખ્તિયારાત” દે દીજિયે તાકે યેહ રકમ દા’વતે ઇસ્લામી જહાં મુનાસિબ સમઝે વહાં નેક ઔર જાઈઝ કામ મેં ખર્ચ કરે. યાદ રહે ! ચન્દા દેને વાલા “હાં” કરે ઔર વોહ ચન્દે યા ખાલ વગૈરા કા અસ્લ માલિક હો તો હી “ઈજાઝત” માની જાએગી. લિહાઝા ચન્દા યા ખાલ પેશ કરને વાલે સે પૂછ લિયા જાએ કે યેહ કિસ કી તરફ સે હૈ અગર કિસી ઔર કા નામ બતાએ તો અબ ઇસ કા “હાં” કરના મુફીદ ન હોગા અસ્લ માલિક સે ફોન વગૈરા કે ઝરીએ રાબિતા કરે. (ઝકાત ઔર ફિત્રા દેને વાલે સે કુલ્લી ઇખ્તિયારાત લેને કી હાજત નહીં ક્યૂંકે યેહ “શર-ઈ હીલે” કે ઝરીએ ઇસ્તિ’માલ કિયે જાતે હૈં)

ફૈઝાને મદીના, ત્રી કોનિયા બગીચે કે પાસ, મિરઝાપૂર, અહમદઆબાદ ગુજરાત, ઇન્ડિયા.

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ : જો મુઝ પર એક દુરુદ શરીફ પઢતા હે અલ્લાહ ઓસ કે લિયે એક કીરાત અજર લિખતા હે ઓર કીરાત ઉલુદ પહાડ જિતના હે. (ઝિહ્) (જિહ્)

મ-દની ઇલ્તિજા : કુરબાની કે તફસીલી મસાઈલ બહારે શરીઅત જિલ્દ 3 સફહા 337 તા 353 મેં મુલા-હઝા ફરમા લીજિયે.

રક્સે બિસ્મિલ કી બહારેં તો મિના મેં દેખીં
દિલો ખૂંના બ ફશાં કા ભી તડપના દેખો

(હદાઈકે બખ્શિશ શરીફ)

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

تُوبُوا إِلَى اللهِ! أَسْتَغْفِرُ اللهَ

صَلُّوْا عَلَى الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَى مُحَمَّدٍ

ફરમાને મુસ્તફા ﷺ

الصَّامِتُ أَرْفَعَ الْعِبَادَةِ

ખામોશી આ'લા હ-રફે કી ઉબાદત હે.

(الْجَامِعُ الصَّغِيرُ لِلشَّيْخِ طَبْطَبَا حَدِيث ٥١٠٨)

તાલિબે ગમે મદીના વ
બકીઅ વ મગ્ફિરત વ
બે હિસાબ જન્નતુલ
ફિરદૌસ મેં આકા કા
પડોસ

21 ઝી કા'દતિલ હરામ 1432 સિ હિ.

18 અક્તૂબર 2011 સિ.ઈ.

યેહ રિસાલા પઢ કર દૂસરે કો દે દીજિયે

શાદી ગમી કી તકરીબાત, ઈજતિમાઆત, આ'રાસ ઓર જુલૂસે મીલાદ વગૈરા મેં મક-ત-બતુલ મદીના કે શાએઅ કદા' રસાઈલ ઓર મ-દની ફૂલોં પર મુશ્તમિલ પેશ્લેટ તક્સીમ કર કે સવાબ કમાઈયે, ગાહકોં કો બ નિચ્ચતે સવાબ તોહફે મેં દેને કે લિયે અપની દુકાનોં પર ભી રસાઈલ રખને કા મા'મૂલ બનાઈયે, અખ્બાર ફરોશોં યા બચ્ચોં કે ઝરીએ અપને મહલ્લે કે ઘર ઘર મેં માહાના કમ અઝ કમ એક અદદ સુન્નતોં ભરા રિસાલા યા મ-દની ફૂલોં કા પેશ્લેટ પહોંચા કર નેકી કી દા'વત કી ધૂમેં મચાઈયે ઓર ખૂબ સવાબ કમાઈયે.

ફેહરિસ્ત

ઉત્વાન	સંકેત સંખ્યા	ઉત્વાન	સંકેત સંખ્યા
દુરુદ શરીફ કી ફઝીલત	1	મરને કે બા'દ મઝલૂમ જાનવર મુસલ્લત હો સકતા હૈ	16
અબ્લક ઘોડે સુવાર	1	કુરબાની કે વક્ત તમાશા દેખના કેસા ?	17
صَلَّى اللهُ تَعَالَى عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ યાર ફરામીને મુસ્તફા	2	ઝબીહા કો આરામ પહોંચાઈયે	18
કયા કર્ઝ લે કર ભી કુરબાની કરની હોગી ?	3	જાનવર કો ભૂકા પ્યાસા ઝબ્દ ન કરે	19
પુલ સિરાત કી સુવારી	3	બકરી છુરી કી તરફ દેખ રહી થી	20
કુરબાની કરને વાલે બાલ નાખુન ન કાટે	4	ઝબ્દ કે લિયે ટાંગ મત ઘસીટો !	20
ગરીબોં કી કુરબાની	5	મખ્મી પર રહ્મ કરના બાઈસે મગ્ફિરત હો ગયા	21
મુસ્તહબ કામ કે લિયે ગુનાહ કી ઈજાઝત નહીં	5	મખ્મી કો મારના કેસા ?	21
કુરબાની વાજિબ હોને કે લિયે કિતના માલ હોના ચાહિયે	6	કુરબાની મેં અકીકે કા હિસ્સા	22
વક્ત કે અન્દર શરાઈત પાએ ગએ તો હી કુરબાની વાજિબ હોગી	8	ઈજતિમાઈ કુરબાની કા ગોશત વઝૂન કર કે તક્સીમ કરના હોગા	22
કુરબાની કે 12 મ-દની ફૂલ	8	અન્દાઝે સે ગોશત તક્સીમ કરને કે દો હીલે	22
ઐબદાર જાનવરોં કી તફસીલ જિન કી કુરબાની નહીં હોતી	10	કુરબાની કે ગોશત કે ત્રીન હિસ્સે	23
ઝબ્દ મેં કિતની રગેં કટની ચાહિએ ?	12	વસિયત કી કુરબાની કે ગોશત કા મસ્ખલા	23
કુરબાની કા તરીકા	13	છ સુવાલાત વ જવાબાત	24
કુરબાની કા જાનવર ઝબ્દ કરને સે પહલે યેહ દુઆ પઢી જાએ	14	ચન્દે કી રકમ સે ઈજતિમાઈ કુરબાની કે લિયે ગાએ ખરીદના	24
મ-દની ઈક્તિજા	14	ગુ-રબા કો ખાલેં લેને દીજિયે	24
બકરી જન્નતી જાનવર હૈ	15	ખાલોં કે લિયે બે જા ઝિદ મત કીજિયે	25
જાનવરોં પર રહ્મ કી અપીલ	15	સુન્ની મદારિસ કી ખાલેં મત કાટિયે	26

ઉત્વાન	પાનાક	ઉત્વાન	પાનાક
સુન્ની મદ્રસે કો ખાલ ખુદ દે આઈયે	27	ગુફુદ	40
અપની કુરબાની કી ખાલ બેચ દી તો ?	28	કપૂરા	40
કસ્સાબ કે લિયે 20 મ-દની ફૂલ	29	ઓઝડી	41
ગોશત કે 22 અજઝા જો નહીં ખાએ જાતે	37	કુરબાની કી ખાલે જમ્મ કરને વાલે કે લિયે 22 નિયતેં ઔર એહતિયાતે	41
ખૂન	38	એક અહમ શર-ઈ મસ્અલા	44
હરામ મગ્ગ	39	મ-દની ઈલ્તિજા	46
પહે	39	માખઝ વ મરાજેઅ	48

માخذ ومراجع

મટુબે	કેતબ	મટુબે	કેતબ
ફિદાલ્લહાન પેલી યેશ્ન મરકઝાલાબાદાહોર	મરાઃનાજ	મલ્કેતેલ્દીને બાબલ્દીનેકરાંજી	કુરાન પાક
કુન્દ	અષ્ટેલ્દેલ્ત	દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	સહીજખઝારી
દારાલ્મરફેપીરોત	અઝ્ઝાબરન અત્તરફ અલ્કબાઝ	દારાબનઝમપીરોત	સહીજમસલમ
દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	મકાફેલ્લુલ્લુબ	દારાલ્ફકરપીરોત	સન્નત્રમ્દી
દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	لطائف المِنَّة وَالْأَخْلَاق	દારાલ્મરફેપીરોત	સન્નત્રબનમાજે
દારાલ્ફકરપીરોત	درة الناصحين	દારાલ્ફકરપીરોત	મન્દામામઅહમ
દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	حياة النجوى	દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	અસન્નત્રલ્કેરી
દારાહિયાલત્રાલ્થરલ્થરલ્દીપીરોત	હેદાયે	દારાલ્મરફેપીરોત	અલ્મસ્ટરક
દારાલ્મરફેપીરોત	درمختار و در المختار	દારાહિયાલત્રાલ્થરલ્થરલ્દીપીરોત	મજ્મૂકબીર
દારાલ્ફકરપીરોત	عائلي	દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	શેબલایમાન
મલ્કેતેલ્દીને બાબલ્દીનેકરાંજી	બેહારશરીયે	દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	الفردوس بماثر الخطاب
رضا فاؤન્ડેશન મરકઝાલાબાદાહોર	ફત્વાયેરસુબી	દારાલ્કેતબલ્દીનેપીરોત	الجامع الصغير
મલ્કેતેરસુબી બાબલ્દીનેકરાંજી	ફત્વાયેઅમ્દીયે	દારાલ્ફકરપીરોત	مرقاة المفاتيح